

Az Egészségbiztosítási Alap 2003. évi költségvetésének végrehajtása

Az Egészségbiztosítási Alap bevételeinek alakulása

Az Egészségbiztosítási Alap 2003. évi költségvetési hiánya – 1 025 437,2 millió forint bevételi és 1 335 396,1 millió forint kiadási főösszeg mellett – 309 958,9 millió forint.

A hiány az előirányzat – eredeti és módosított – összegét 30 571,4 millió forinttal, 10,9 százalékkal haladta meg. Az eltérés döntően a kiadások módosított előirányzatot meghaladó mértékű, összesen 30 307,5 millió forintos növekedéséből származik, amelyet további 264,7 millió forinttal növel az Alap bevételeinek módosított előirányzattól való elmaradása.

Az Egészségbiztosítási Alap **bevételi főösszege 1 025 437,2 millió forint**, amely az eredeti előirányzatnál 36 546,8 millió forinttal, 3,7 százalékkal, a módosított előirányzatnál 263,9 millió forinttal kevesebb. A módosított előirányzathoz viszonyított eltérést a következő tényezők együttes hatása okozta:

- a járulékbevételeknél és hozzájárulásoknál – késedelmi pótlékkal együtt – az előirányzattól az elmaradás 6 073,8 millió forint, 0,7 százalék;
- a központi költségvetési hozzájárulások bevétele 1 560,0 millió forinttal, 1,9 százalékkal magasabb a módosított előirányzatnál;
- az egészségbiztosítási egyéb tevékenységből származó bevétel 4 249,6 millió forinttal, 74,0 százalékkal haladja meg az előirányzatot;
- a vagyongazdálkodás 25,2 millió forinttal több;
- a működési célú bevétel 24,9 millió forinttal kevesebb, mint az előirányzat.

Az előző évhez mért bevétel növekedés mindössze 862,0 millió forint, 0,1 százalék. A viszonylag alacsony bevétel emelkedés összetevői a következők:

- A bevételi oldalon belül növekedést mutató előirányzatok összesen 87 338,1 millió forint többletbevételt hoztak a 2002. évi adatokhoz képest:
  - a járulékbevételekből, egyéb járulékokból, hozzájárulásokból – ideértve a késedelmi pótlékot és bírságot is – származó többlet 80 543,3 millió forint, 12 százalék;
  - az egyéb egészségbiztosítási tevékenységből 6 509,1 millió forint (187,4 százalék), működési bevételből 285,7 millió forint (19,6 százalék) bevételi többlet származott.

Fentieket a következő tételek 2002. évhez képest számított, összesen 86 476,1 millió forint összegű bevételi csökkenése mérsékelte:

- a központi költségvetési hozzájárulások alcím bevételei 49 896,6 millió forinttal, 36,7 százalékkal csökkentek az elmúlt évhez képest;
- az egészségügyi hozzájárulás összes bevétele a tételes egészségügyi hozzájárulás befizetésének csökkentése miatt 36 559,9 millió forinttal mérséklődött;
- a vagyongazdálkodási bevétel csökkenése 19,6 millió forint.

Járulékbevételek és hozzájárulások

A bevételek alakulását meghatározó **járulékbevételekből, hozzájárulásokból és késedelmi pótlékból** 2003. évben **927 664,8 millió forint** befizetés származott, mely az előirányzatnál 6 073,7 millió forinttal, 0,7 százalékkal kevesebb. A 2002. évi tényadathoz viszonyított növekedés 43 983,4 millió forint, 5 százalék.

A bevételek közül a legnagyobb arányt, 70,5 százalékot képviselő **munkáltatói és biztosítotti járulékbevételek** együttes tényadata **723 367,2 millió forint**, amely az előirányzatnál 4 389,8 millió forinttal, 0,6 százalékkal kevesebb, az előző évi tényszámnál azonban 76 813,4 millió forinttal, 11,9 százalékkal több. Az előirányzat kialakítása a 2002. évi várható teljesítést vette alapul és 8,6 százalékos keresettömeg növekedéssel, valamint a beszédési-behajtási tevékenység hatékonyságának javulásával számolt. A 2003. év folyamán az első háromnegyed évet tekintve a bevételek 113,8 százalékra teljesültek. A bevételi elmaradás az utolsó negyedévben keletkezett, amikor az előző év azonos időszakához képest 6,8 százalékkal estek vissza a bevételek. Éves szinten a bevételek átlagosan 11,9 százalékkal magasabb szinten teljesültek mint 2002-ben, míg a bruttó keresettömeg növekedés indexe 13 százalék volt.

2003. évben a munkáltatók által fizetett járulék mértéke 11 százalék, az egyéni egészségbiztosítási járulék mértéke 3 százalék. A 3 százalékos egyéni járuléknak továbbra sincs felső határa. Kismértékű változást jelentett, hogy bizonyos jövedelmek után – jubileumi jutalom, végkielégítés, újrakezdési támogatás, szabadság megváltás stb. – nem kell 3 százalékos járulékot fizetni.

A két meghatározó jellegű bevétel az APEH végleges, 2004. május havi járulékbevallás feldolgozása alapján:

- a **munkáltatói egészségbiztosítási járulék 580 650,0 millió forint**, a módosított előirányzat 99,1 százaléka;
- a **biztosítotti egészségbiztosítási járulék 142 717,2 millió forint**, a módosított előirányzat 100,5 százaléka.

Az **egyéb járulékokból és hozzájárulásokból** együttesen **26 539,6 millió forint** befizetés teljesült, amely az éves előirányzatnál 195,9 millió forinttal, 0,7 százalékkal magasabb. Az alcímen belül az előirányzatot meghaladó növekedés a baleseti járuléknál, a közteherjegy után befolyt járuléknál és a sorkatonai szolgálatot teljesítők után befizetett egészségbiztosítási járulék bevételeinél mutatkozik, összesen 430,7 millió forint összegben. Ezt a megállapodás alapján fizetők járulékai, a fegyveres testületektől származó kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz való hozzájárulás, valamint a munkáltatói táppénz-hozzájárulás befizetéséből származó bevételi elmaradás mérsékli 234,8 millió forinttal.

A 2003. évi egyéb járulékok és hozzájárulások az előző évi befizetéseket 3 538,1 millió forinttal, 15,4 százalékkal haladták meg.

A **baleseti járulék** éves összege **1 847,8 millió forint**, ami az előirányzatnál 44,8 millió forinttal, 2,5 százalékkal, az előző évi tényszámnál 337,1 millió forinttal, 22,3 százalékkal magasabb.

A **közteherjegy** után befizetett járulék éves összege **200,2 millió forint**, az előirányzatot 146,5 millió forinttal, 272,8 százalékkal, az előző évi tényszámot 118 millió forinttal, 143,5 százalékkal haladja meg. A közmunkák anyagi fedezetének biztosítása lehetővé tette, hogy e címen alkalmazzák a munkanélkülieket. Ennek következtében a bevétel az előirányzathoz, illetve a 2002. évhez képest megsokszorozódott.

A **sorkatonai szolgálatot teljesítők után befizetett egészségbiztosítási járulék** bevétele **1 022,4 millió forint**, amely az előirányzatnál 239,4 millió forinttal, 30,6 százalékkal magasabb, a 2002. évi teljesítéstől azonban 339 millió forinttal elmaradt. A 2003. évi többletbefizetésből 87,7 millió forint a Fővárosi Munkaügyi Központ polgári szolgálatosok után teljesített, 2001-2002. évekről áthúzódó befizetéséből származik.

A megállapodás alapján fizetők járuléka 807,0 millió forint volt. A bevételi elmaradás az előirányzattól 46,0 millió forint, 5,4 százalék, az előző évi tényszámtól 18,2 millió forint, 2,2 százalék.

Az összes egyéb hozzájárulás 80,6 százalékát képviselő **munkáltató táppénz-hozzájárulás** 21 382,6 millió forint, amely az éves előirányzatnál 77,4 millió forinttal, 0,4 százalékkal kevesebb, az előző évi tényszámot 3 316,6 millió forinttal, 18,4 százalékkal haladta meg. A befizetett táppénz-hozzájárulás (21 382,6 millió forint) az egyéb táppénzkiadás passzív jogon járó táppénz kiadása nélkül számított összegéből (75 387,0 millió forint) 28,4 százalékot tesz ki. Ez az arány hasonló az előző évi 28,5 százalékos értékhez.

A **fegyveres testületek kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz való hozzájárulás** **1 279,6 millió forint**, az előirányzatnál 111,4 millió forinttal, 8 százalékkal kevesebb. A 2002. évi tényszámot 123,6 millió forinttal, 10,7 százalékkal haladja meg.

Az **egészségügyi hozzájárulás** az éves bevétel 16,9 százaléka, összege **173 314,7 millió forint**, az előirányzatnál 2 215,1 millió forinttal, 1,3 százalékkal, az előző évi tényszámnál 36 559,9 millió forinttal, 17,4 százalékkal kevesebb. Az eltérést az előző évi összegből alapvetően a tételes egészségügyi hozzájárulás havi összegének 4 500 forintról 3 450 forintra történt csökkenése okozta, amely 2003. évben 11 hónapon keresztül érvényesült. Az előirányzattól való eltérés oka a tételes egészségügyi hozzájárulást fizetők tervezettnél alacsonyabb száma. (2003. évben a tételes egészségügyi hozzájárulást fizetők havi átlagos tervezett száma 3 751 600 fő, a befizetések alapján számított havi átlagos létszám 3 560 700 fő, az ebből származó bevétel elmaradás 8 101,9 millió forint.) A bevétel elmaradást mérsékli 5 887,6 millió forinttal a százalékos egészségügyi hozzájárulás előirányzatot meghaladó többlet befizetése.

A **késedelmi pótlék, bírság** összege **4 443,3 millió forint**, amely az előirányzatnál 335,2 millió forinttal, 8,2 százalékkal, a 2002. évi tényszámnál 191,8 millió forinttal, 4,5 százalékkal több. Az előirányzathoz, valamint az előző évi tényadathoz viszonyított bevétel növekedés alapvetően az állami adóhatóságnál kezelt késedelmi pótlék, bírság 2003. évi kedvező befizetéséből ered.

Ellátások fedezetéül szolgáló egyéb bevételek

A **központi költségvetési hozzájárulások** alcímet a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetésének 2002. évi végrehajtásáról szóló 2003. évi XCV. törvény 41. § (16) bekezdése kiegészítette egy új, központi költségvetésből átadott pénzeszközök jogcím-csoporttal, melynek bevételi előirányzatát 36 028,1 millió forintban határozta meg. Így az alcím eredeti, 48 400 millió forint előirányzata 84 428,1 millió forintra nőtt. A többletforrás a természetbeni ellátások (gyógyító-megelőző ellátás, gyógyszer támogatás, gyógyászati segédeszköz támogatás), illetve a postaköltség és egyéb kiadások előirányzatai emelésének fedezetére szolgált.

A tényleges bevételi teljesülés 85 988,1 millió forintot tett ki, a módosított előirányzat összegét 1 560 millió forinttal, 1,8 százalékkal meghaladva.

Az előző évi tényszámnál a bevétel 49 896,6 millió forinttal, 36,7 százalékkal kevesebb.

Az előirányzatot meghaladó többletbevétel a gyermekgondozási díj folyósításának megtérítésével kapcsolatos. A gyermekgondozási díj tényleges kiadása 45 588,9 millió forint volt. Az alcímen belül szereplő további két jogcím-csoport, a terhesség-megszakítással kapcsolatos költségvetési térítés és az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos központi költségvetési hozzájárulás az előirányzatok (1 100, illetve 3 300 millió forint) szintjén teljesült.

Az **egészségbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek** alcímen 2003. évben befizetett bevételek együttes összege **9 982,2 millió forint** volt, az előirányzatnál 4 249,6 millió forinttal, 74,1 százalékkal, az előző évi tényszámnál 6 509,1 millió forinttal, 187,4 százalékkal magasabb. Az előirányzat túlteljesülésének oka a kifizetések visszatérítése és egyéb bevételek jogcím-csoport előirányzatának éves szintet meghaladó teljesülése. Az éves előirányzat nem tartalmazta a gyógyszergyártóktól és forgalmazóktól külön rendelet alapján megkötött szerződésekből eredő, 6 303,9 millió forint összegű befizetéseket. A 49/2003. (VIII. 9.) EszCsM-PM együttes rendelet tartalmazza a gyógyszer-támogatási előirányzat túlteljesítését ellentételező befizetések részletes szabályait. Az ezen a jogcímen jelentkező, előirányzatot meghaladó többlet 6 278,2 millió forint, 347,9 százalék. A 2002. évhez viszonyított többlet 6 633,6 millió forint, 457,8 százalék.

A kifizetések visszatérítése és egyéb bevételek előirányzatot meghaladó többletét az alcímen belül kisebb-nagyobb mértékben a többi jogcím-csoporton szereplő előirányzati elmaradások mérséklék:

- **A terhesség-megszakítás egyéni térítési díja 604,9 millió forint**, az előirányzatnál 5,1 millió forinttal, 0,8 százalékkal, az előző évi tényszámnál 28,2 millió forinttal, 4,5 százalékkal kevesebb. A terhesség-megszakítások száma december végig összesen 53 800 volt, 604-gyel kevesebb mint 2002-ben.
- **A baleseti és egyéb kártérítési megtérítések bevétele** 1 210,3 millió forint, amely az előirányzatnál 1 738,0 millió forinttal, 59,1 százalékkal, az előző évi tényszámnál 145,5 millió forinttal, 10,8 százalékkal kevesebb. A tényleges bevétel évek óta lényegesen alacsonyabb a tervezettnél. A kötelező gépjármű felelősségbiztosításból eredő károk megtérítésére mindösszesen 259,9 millió forint bevétel keletkezett; Az elmúlt évben azonban sikeres tárgyalásokat folytattunk a Magyar Biztosítók Szövetségének (a továbbiakban: MABISZ) képviselőivel, melynek célja az volt, hogy az eddigi átalány díj helyett a harmadik fél által okozott kár valós értékét megközelítve kerüljenek meghatározásra a fizetendő összegek. Az OEP és a MABISZ munkatársainak közreműködésével létrejött munkabizottság 2003. végére munkálta ki a számítás alapját képező módszertant. Átmeneti megoldásként az I. félévre megkötésre került az eddigi gyakorlat szerinti átalány díjas szerződést, melynek összege 259,9 millió forint volt. Az Egészségbiztosítási Alapnak járó 2003. évi teljes összeget illetően végül 1 500 millió forintban egyezett meg a két fél, ez az összeg azonban a szerződéskötési tárgyalások elhúzódása miatt csak 2004-ben kerül az Egészségbiztosítási Alap számlájára.

- A nemzetközi egyezményekből eredő ellátások megtérítéséből származó bevétel **83,8 millió forint**, ami 286,2 millió forinttal, 77,3 százalékkal kevesebb az előirányzottnál; az előző évi befizetés összegét 59,6 millió forinttal haladja meg.
- A társadalombiztosítási költségvetési szervek befizetése 0,7 millió forint volt. (Az államháztartásról szóló 1992. XXXVIII. törvény 92. § (2) bekezdése szerint az alaptevékenység bevételei eredeti előirányzatot meghaladó többletének 50%-a a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének bevételét képezi. Ilyen jellegű befizetést 2003-ban az OEP-en belül a Nógrád Megyei Egészségbiztosítási Pénztár és a Győr-Moson-Sopron megyei Egészségbiztosítási Pénztár teljesített 0,18, illetve 0,475 millió forint összegben.)

Vagyongazdálkodás bevételei

A **vagyongazdálkodás** bevételi előirányzata 30,0 millió forint volt, ténylegesen azonban az előirányzatnál 25,2 millió forinttal, 84,0 százalékkal magasabb bevétel, **55,2 millió forint** realizálódott. A járuléktartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből a KVI általi értékesítésre előirányzott 18,0 millió forinttal szemben 22,8 millió forint folyt be. Az egyéb vagyon soron a tervezett 12,0 millió forinttal szemben 32,4 millió forint jelentkezik, amely az egyéb hozambevételekből ered. Az ÁPV Rt. átmeneti vagyonkezelésében lévő vagyonelemek közül egyet sem értékesített 2003-ban, ezért a 2003. évi CXVI. törvény 113. § (a) pontja értelmében az értékesítés befejezését 2004. december 31-ére módosította.

A járuléktartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből befolyt 22,8 millió forintos bevétel döntően (16,5 millió forint) részvények értékesítéséből származott. A legjelentősebb tétel (15,4 millió forint) a Tabax Holding Rt. részvények értékesítéséből keletkezett. Kiemelhető még a St. Glass Rt. részvények után járó 2000. évi fix kamat 2. és 3. részletének 1,1 millió forint bevétele, valamint a KVI által értékesített 7 ingatlan 3,1 millió forintos bevétele. Az egyéb hozambevételek soron döntően a lakóházas ingatlanok (VIII. József krt. 46., József u. 3., XI. Abádi u. 10-14.) bérleti díj bevételei (összesen 28,5 millió forint) jelennek meg.

Működési célú bevételek

A **működési célú bevételek** eredeti előirányzata **989,2 millió forint** volt, a konszolidált módosított előirányzat 1 771,8 millió forint, ennek teljesülése 1 746,9 millió forint, amely 24,9 millió forinttal marad el a módosított előirányzattól. A konszolidálás a módosított előirányzat és a teljesülés esetében egyaránt 280,8 millió forintos csökkentést jelent.

A **központi hivatali szerv** eredeti saját bevételi előirányzata 107,4 millió forint, a konszolidált módosított előirányzat 598,3 millió forint, a teljesítés 576,4 millió forint.

A folyamatos működési bevételek (134,5 millió forint) között jelennek meg a központi hivatali szervnél többek között a tanfolyamok díjai, az üdülési bevételek, a bérleti díjak és egyéb költségtérítések, dolgozók befizetései. A felhalmozási és tőke jellegű bevételek 10 millió forintos eredeti előirányzata 114,2 millió forint összegű teljesülésének döntő része egyszeri jellegű bevételekből, úgy mint gépjárművek és egyéb eszközök értékesítéséből, a debreceni ingatlanértékesítéséből, valamint informatikai eszközök értékesítéséből származott. A debreceni ingatlanértékesítéséből befolyó bevétel esetében az OEP kérelme alapján a pénzügyminiszter eltekintett a befizetési kötelezettségtől. Működési pénzeszköz-átvétel címén 260,2 millió forint teljesítés történt, amelyből 213,5 millió forint az APEH pénzforgalom nélküli visszatérítése a közterhek túlfizetéséből, 30,1 millió forint a főtisztviselők illetménykülönbözetére biztosított összeg, 7,6 millió forint a közhasznú foglalkoztatottak és polgári szolgálatosok utáni megtérülés a Munkaügyi Központoktól. A lakáskölcsönök törlesztéséből 56,8 millió forint bevétel származott.

Az **igazgatási szervek** eredeti saját bevételi előirányzata 881,8, millió forint konszolidált módosított előirányzat 1 173,5 millió forint, a teljesítés 1 170,5 millió forint. A folyamatos működési bevételek teljesítése a fenti összegből 506,0 millió forint, amely alapvetően a társintézményekkel (APEH, TÁH) közösen használt, de a MEP-ek által üzemeltetett ingatlanokat terhelő, továbbszámlázott kiadásokból befolyó összegekből, a TAJ kártya kiadásából befolyó igazgatási szolgáltatási díjból, illetve nyomtatvány értékesítéséből tevődik össze. Az OOSZI járóbeteg-szakellátásból származó bevétele (pénzeszköz-átvétel) 659,2 millió forintra teljesült. A halmozódások 256,8 millió forintos összege az OEP által igénybe vett és a MEP-ek részére átutalt maradvány-fedezet előirányzatosításából (223,2 millió forint, az OOSZI és a VTI részére a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradvány terhére a létszámleépítés kiadásaira biztosított fedezetből (18,8 millió forint), az FPEP részére átadott pénzeszközből (6,0 millió forint), illetve a MEP-ek egymás közötti pénzeszköz-átadásából (8,8 millió forint) tevődik össze.

Az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak alakulása

Az Egészségbiztosítási Alap 2003. évi **kiadási főösszege** 1 335 396,1 millió forint volt, **30 307,5 millió forinttal**, 2,3 százalékkal több a módosított előirányzatnál. Az eredeti előirányzatot 69 355,8 millió forinttal, 5,5 százalékkal

haladta meg. A 2002. évi kiadásokhoz képest a növekedés 224 164,6 millió forint, 20,2 százalék.

Előirányzat módosításra az év utolsó negyedében került sor a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetésének 2002. évi végrehajtásáról szóló 2003. évi XCV. törvény alapján, összesen 36 028,1 millió forint összegben. Ebből a természetbeni ellátások fedezetére 35 455,0 millió forint, az egyéb kiadásokra 573,1 millió forint módosítás történt.

Az eredeti, illetve a módosított előirányzathoz viszonyított túllépés az alábbi jogcím-csoportok előirányzatot meghaladó felhasználásából tevődik össze: a legnagyobb eltérés a pénzbeli ellátások körében volt 18 730,3 millió forinttal (12,2 százalék), a természetbeni ellátásoknál 9 067,9 millió forint (1 százalék), a nyugellátásoknál 2 847,8 millió forint (1,3 százalék), az egyéb kiadásoknál 1 585,8 millió forint (53,6 százalék), a vagyongazdálkodásnál 163,2 millió forint (65,3 százalék) túllépés mutatkozott. A működési kiadás előirányzati megtakarítása 2 087,5 millió forinttal, 8,1 százalékkal mérsékli a kiadási többletet.

2002. évhez képest legerőteljesebben a természetbeni ellátások növekedtek 170 004,2 millió forinttal, 22,7 százalékkal, ezt követte a pénzbeli ellátások 31 026,2 millió forintos növekedése, 21,9 százalékkal. A nyugellátásoknál 19 603,9 millió forinttal, 10,1 százalék, a működési kiadásoknál, 1 735,1 millió forinttal, 7,9 százalék, az egyéb kiadásoknál 1 913,3 millió forinttal, 72,7 százalék. A vagyongazdálkodás kiadásai 118,1 millió forinttal csökkentek a 2002. évihez képest.

Nyugellátások

A **nyugellátásokra** fordított kiadás – amely magában foglalja a korhatár alatti rokkantsági, baleseti rokkantsági, hozzátartozói nyugellátásokat, valamint a 13. havi nyugdíj egy heti összegét – **213 888,3 millió forintot** tett ki. A felhasználás 2 847,8 millió forinttal, 1,3 százalékkal haladja meg az eredeti előirányzatot. Az előirányzatot meghaladó növekedés több tényező együttes hatásának következménye. A 2002. évi tényleges nyugdíjkiadás 314,8 millió forinttal alacsonyabb volt, mint a 2003. évi előirányzat alapjául szolgáló kiadás összege, ennek következtében a január havi 8,4 százalékos emelésből 619 millió forinttal, a létszámnövekedésből és a létszámcserelődésből 328,1 millió forinttal kevesebb kiadásnövekedés származott. A november és december havi özvegyi nyugdíj-kiegészítésre 4 millió forinttal kevesebb kiadás merült fel a tervezettnél. Az év folyamán – előirányzat módosítás nélkül – a Kormány 157/2003.(X.1.) rendelete alapján visszamenőlegesen bevezetett 2,2 százalékos emelés 4 085,3 millió forint többlet kiadást eredményezett. További 31,2 millió forint – előirányzat módosítás nélküli – többlet kiadással járt az egyszeri nyugdíj-kiegészítés 2002.

évről áthúzódó kifizetése. A 13. havi nyugdíj egyheti összege 2,8 millió forintos megtakarítást mutat a 4 000 millió forintos előirányzathoz képest.

A nyugellátások a korhatár alatti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjakkal, hozzátartozói ellátással, a 13. havi nyugdíj egyheti összegével, illetve a 2002. évben felmerült egyszeri nyugdíj-kiegészítés kis részben 2003-ra áthúzódó felhasználásával 19 603,9 millió forinttal, 10 százalékkal haladták meg az előző évi kiadást. Ennek összetevői az alábbiak:

A 2003. évi nyugdíj-kiadás a 13. havi nyugdíj egyheti összegét és a 2002. évi egyszeri nyugdíj-kiegészítés 2003-ra áthúzódó felhasználását figyelmen kívül hagyva 23 114,7 millió forinttal, 12,4 százalékkal haladja meg az előző évi kiadás összegét. 2003-ban a nyugdíjak emelése – a megelőző három évhez hasonlóan – svájci indexállással történt: a tervezett nettó átlagkereset 50 százalékos és az infláció 50 százalékos arányai szerint. A 2003. évi költségvetési törvény tervezésekor használt fogyasztói árnövekedés 5 százalék, a nettó átlagkereset növekedés 11,8 százalék volt. 2003. januárjában a költségvetési törvény alapján 8,4 százalékkal emelkedtek a 2003. január 1-je előtt megállapított nyugdíjak (öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjak hozzátartozói ellátások). Az ebből származó kiadásnövekedés 15 094 millió forint volt. Az év folyamán még egy alkalommal, az év utolsó negyedében a Kormány 157/2003.(X.1.) rendelete alapján 10 hónapra visszamenőleges hatállyal 2,2 százalékkal emelkedtek a 2003. január 1-je előtt megállapított nyugdíjak. Az ebből az intézkedésből eredő többletkiadás 4 085,3 millió forint volt. A nyugdíjak emelése I-X. hónapra történt, a november havi nyugdíj már a megemelt összeggel került kifizetésre. Az 1997. évi LXXXI. törvény 47.§. (2) bekezdés alapján a hozzátartozói nyugellátáson belül az özvegyi nyugdíj-kiegészítésben részesülők a 20 százalékos kiegészítés összegéhez november hónaptól további 5 százalék emelést kaptak. A november és a december havi emelés összesen 96 millió forint többletet eredményezett. A létszámnövekedésből és a létszám cserélődésből származó kiadásnövekedés 3 839,4 millió forint volt.

A 13. havi nyugdíj egyheti törvényi előirányzata 4 000 millió forintot tett ki, ezzel szemben a tényleges felhasználás 3 997,2 millió forint volt, amely a 2003. évi nyugellátások kiadásait emelte. A 13. havi nyugdíj 2003. évben a november havi nyugdíj összegének 25 százaléka. A 13. havi nyugdíjra azok a nyugdíjasok jogosultak, akiknek a nyugdíját megelőző évben állapították meg és azt 2003 novemberében is megkapták.

A 162/2002.(VII.24.) Kormányrendelet a nyugellátásban vagy rendszeres szociális ellátásban részesülők egyszeri 19 000 forintos kiegészítéséről rendelkezett. Ennek az intézkedésnek a hatása utólagos elszámolási okok miatt 31,2 millió forinttal a 2003. évi nyugdíj kiadások között is megjelenik.

A korhatár alatti rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjat igénybevevők létszáma a hozzátartozói (főellátásként) nyugellátást igénybevevők létszámával együtt a 2002. évi 384 885 főről 391 780 főre emelkedett.

Az egy főre jutó havi átlagos nyugellátás – a 13. havi nyugdíj egyheti összege nélkül – 44 638 forint, 4 205 forinttal, 10,4 százalékkal haladja meg a 2002. évi átlagot.

Pénzbeli ellátások kiadásainak teljesülései

Az egészségbiztosítás **pénzbeli ellátásaira** fordított kiadás együttesen **172 495,0 millió forint** volt, 18 730,3 millió forinttal, 12,2 százalékkal magasabb az előirányzatnál. Az előző évhez viszonyított növekedés 31 026,2 millió forint, 21,9 százalék.

Az előirányzathoz viszonyítva legmagasabb a többletfelhasználás a táppénzkiadásoknál 13 380,3 millió forintos összegben, 15,6 százalékos mértékben. A terhességi-gyermekágyi segélynél 3 851,8 millió forintos, 23,6 százalékos, a gyermekgondozási díjnál 1 588,9 millió forintos, 3,6 százalékos, a baleseti járadéknál 61 millió forintos, 1,1 százalékos az előirányzattúllépés. A táppénz és a terhességi gyermekágyi segély kiadásnál meghatározó tényező az egy napra jutó kiadás tervezett meghaladó növekedése, amely a táppénznél 9,7 százalék, a terhességi gyermekágyi segélynél 11,9 százalék.

A betegségekkel kapcsolatos segélyek és a kártérítési járadék előirányzati megtakarítása mindössze 151,7 millió forinttal mérsékli a kiadás többletet.

A **terhességi gyermekágyi segélyre** fordított kiadás **20 206,8 millió forint**, az előirányzatnál 3 851,8 millió forinttal, 23,6 százalékkal több. Az előirányzathoz viszonyított kiadás emelkedését a következő tényezők együttes hatása okozta:

- a segélyben részesülők napi átlagos száma 2 471 fővel növekedett, az ebből származó többlet 1 711,8 millió forint;
- az egy napra jutó segély összege 11,9 százalékkal haladta meg az előirányzatot, amely 2 140,0 millió forint kiadásnövekedést okozott.

A segélyezési napra jutó kiadás növekedéséhez hozzájárul, hogy a segélyt igénybevevők több mint 85 százaléka a magasabb keresettel rendelkező 25 év feletti korosztályból kerül ki. A 2003. évi teljesítés az előző évinél 4 429,6 millió forinttal 28,1 százalékkal több. A segélyt igénybe vevők száma – az élve születések számának 2 154 fős csökkenése (2,2 százalék) ellenére – 1 497 fővel emelkedett (6,1 százalékkal). Az ebből származó többlet 961 millió forint. Az egy segélyezési napra jutó kiadás 20,7 százalékos emelkedése 3 468,7 millió forint kiadásnövekedést eredményezett. Az egy segélyezési napra

jutó kiadás növekedése 1,7 százalékkal magasabb a segélyezés alapjául szolgáló átlagkeresetnél.

Terhességi és gyermekápolási táppénz **méltányossági jogkörben** is adható. A 2002. évi LXII. törvény az ezen a jogcímen felhasználható éves eredeti előirányzatot 6,5 millió forintban határozta meg, mely az OEP kezdeményezésére 7,5 millió forintra módosult. Ebből az éves kifizetés 5,6 millió forint volt, mely a módosított előirányzat 74,7 százaléka. A 2003. évi tényleges kiadás 1,3 millió forinttal, 18,8 százalékkal alacsonyabb a bázis időszaki adatnál. 2003-ban 57 fő nyújtott be méltányossági kérelmet, melyből 26 fő lett elutasítva. A terhességi- gyermekágyi segély címén folyósított ellátás napjainak száma 3 406 nap volt, 20,4 százalékkal alacsonyabb mint az előző évben. Az egy napra jutó méltányossági segély összege 1 644 forint, amely az előző évhez képest 1,9 százalékos növekedést mutat. A terhességi- gyermekágyi segély napi átlaga a „fő” ellátáshoz viszonyítva 74,4 százalék. A szülési szabadság idejére járó ellátást elsősorban az átlagosnál alacsonyabb keresetűek igénylik.

Táppénzkiadásokra 2003. évben **98 936,3 millió forintot** fordított az Alap, mely az eredeti előirányzatot 13 380,3 millió forinttal, 15,6 százalékkal, a 2002. évi tényszámot 18 072,4 millió forinttal, 22,3 százalékkal haladta meg.

Az eredeti előirányzatot meghaladó többletkiadás az egy táppénzes napra jutó kiadás 9,7 százalékos, továbbá a táppénzes napok tervezett 5,4 százalékos növekedéséből származik. Az egy napra jutó táppénzkiadás növekedése 8 775,4 millió forint, a táppénzes napok számának emelkedéséből eredő többlet 4 604,9 millió forint kiadásnövekedést okozott. Növelte a túllépést a passzív jogon járó táppénzkiadás hónapról-hónapra növekedő kiadása is.

A táppénzkiadás előző évhez viszonyított növekedését elsősorban az egy táppénzes napra jutó kiadás 19,9 százalékos növekedése okozta, az ebből származó többlet 16 395,2 millió forint. A táppénzes arányszám közel 0,05 tizedet elérő emelkedése 934,5 millió forint, a táppénzre jogosultak számának 0,9 százalékos, 32 ezer főnyi növekedése 742,7 millió forint kiadásnövekedést eredményezett.

A 2003. évi táppénz számítás alapjául szolgáló átlagkeresetek 18,3 százalékkal emelkedtek, míg az egy táppénzes napra jutó kiadás növekedése 19,9 százalék volt.

A 98 936,3 millió forint kiadási összegből a **baleseti táppénzre** fordított kiadás **7 043,6 millió forint**, az összes táppénzfolyósítás 7,1 százaléka. A baleseti táppénz az előirányzatnál 228,4 millió forinttal, 3,1 százalékkal kevesebb, az előző évi tényszámnál 1 107,4 millió forinttal, 18,7 százalékkal magasabb. A baleseti táppénzkiadás aránya az előző évhez képest 2003. évre 0,2 százalékkal csökkent. A 2002. évhez viszonyított növekedést az egy napra jutó baleseti

táppénz 11,6 százalékos, valamint a baleseti táppénzes napok számának 6,3 százalékos növekedése okozta.

Az összes táppénzes kiadásból a **gyermekápolási táppénz 2 692,9 millió forint**, ami az eredeti előirányzatnál 387,1 millió forinttal, 12,6 százalékkal kevesebb, az előző évi kiadást pedig 678,4 millió forinttal, 33,7 százalékkal haladja meg. A gyermekápolási táppénzes kiadás aránya az összes kiadásnak 2,7 százalékát teszi ki, 0,2 százalékkal többet mint az elmúlt évben volt. Az előirányzat 3,6 százalékos arányt feltételezett. A gyermekápolási táppénzes napok száma 2002. évhez képest 147 ezer nappal, 11,9 százalékkal növekedett, az ebből származó kiadásnövekedés 239,3 millió forint. Az egy napra jutó gyermekápolási táppénzkiadás 19,5 százalékkal magasabb, az ebből származó kiadásnövekedés 439,1 millió forint.

Táppénz és gyermekápolási táppénz **méltányossági jogkörben** is folyósítható. A költségvetési törvényben meghatározott előirányzat 48 millió forint volt, a tényleges kifizetés 38,1 millió forint, az előirányzat felhasználás 79,4 százalékos. A táppénz, gyermekápolási táppénz kiadás az előző évi tényadatot 7,3 millió forinttal, 23,7 százalékkal haladta meg. 2003. évben 1 451 fő nyújtotta be kérelmét méltányossági táppénzre, melyből 729 igény elutasításra került. A benyújtott igények száma az előző évhez képest 20,6 százalékkal, az elutasított igények száma 18,5 százalékkal emelkedett. A méltányossági jogcímen folyósított napok száma 38 559 nap volt, mely az előző évhez képest 3 116 nappal, 8,8 százalékkal növekedett. Az egy napra jutó méltányossági táppénzkiadás a 2002. évi 869 forintról 13,7 százalékkal, 988 forintra emelkedett. (Az egy napra jutó táppénzkiadás összege a méltányossági terhességi- gyermekágyi segély egy napra jutó kiadásának mindössze 60 százaléka.)

A méltányossági táppénzt jellemzően az alacsony keresetűek igénylik, ezt jelzi az, hogy a méltányossági ellátás napi átlaga a táppénzes „fő” ellátás napi átlagának 45,3 százalékát teszi ki.

A passzív jogon folyósított táppénzes napok száma a 2002. évi 5 888 458 napról 6 537 976 napra, 11,0 százalékkal növekedett. Az összes táppénzes nap 14,4 százaléka a passzív jogon folyósított táppénzes nap volt. Ezen a jogcímen 13 812,8 millió forint került kifizetésre, 4 259,6 millió forinttal, 44,6 százalékkal több mint az előző évben. Az e címen kifizetett összeg az összes táppénzes kiadásnak 14 százalékát – a baleseti és gyermekápolási táppénz figyelmen kívül hagyásával pedig 15,5 százalékát – teszi ki. Az egy táppénzes napra jutó kiadás a passzív jogú táppénznél 2 113 forint volt, 491 forinttal, 30,3 százalékkal magasabb 2002. évi összegnél. Az egy táppénzes napra jutó kiadás az egyéb táppénznél – baleseti, gyermekápolási és a passzív táppénzkiadás nélkül – 2 149 forint, amely az előző évi egy napra jutó kiadásnál 344 forinttal,

19,1 százalékkal magasabb. A passzív jogon járó táppénz erőteljesebben növekedett mint az egyéb címen járó táppénz. A 2003. év július 1-jétől életbe lépett új előírás szerint a munkaviszony megszűnését követően táppénz a korábbi egy évvel szemben csak 180 napig folyósítható. Tekintve azonban, hogy a táppénzszámítás alapja az igénybevételt megelőző évi jövedelem, a korlátozás a 2003. évi kiadásokban még nem érezte megtakarító hatását.

A **betegséggel kapcsolatos segélyekkel** összefüggő kiadások együttes összege **949,5 millió forint** volt, amely a törvényben meghatározott 1 012 millió forintnál 62,5 millió forinttal, 9,4 százalékkal kevesebb, a 2002. évi kiadást pedig 106,5 millió forinttal, 12,6 százalékkal haladja meg.

Külföldi gyógykezelés címén a 607 millió forintos előirányzattal szemben a tényleges kifizetés **544,1 millió forint** (89,6 százalék) volt. 2003. évben 195 fő külföldi gyógykezelése valósult meg: 123 fő gyógykezelése 2003. évben indult, 72 fő gyógykezelése 2002. évről húzódott át (kontrollvizsgálat) vagy 2003. évben ismételten külföldi gyógykezelés vált szükségessé. Legjellemzőbb a műtéti beavatkozásokra, illetve az azt követő kontrollvizsgálatokra történő kiutazás. A megbetegedés jellege szerint a szakmailag illetékes országos intézet támogató javaslataival rendelkező biztosítottak külföldi gyógykezelésének költségeit az Országos Egészségbiztosítási Pénztár minden esetben finanszírozta. 2003. év során 9 fő extracorporalis fotochemoterapia kezelés költsége 70-80 millió forintba került, 18 fő genetikai vizsgálata, 90-300 ezer forint kiadást jelentett személyenként. 7 fő speciális gerincműtétje Svájcban 9-15 millió forintba került műtétenként. A költségeket a külföldön tartózkodás ideje is meghatározta, mely személyenként változó.

Az **egyszeri szociális segély** 2003. évi előirányzata 405 millió forint volt, az éves teljesítés **405,4 millió forint**, mely lényegében azonos az előirányzattal. A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 50. §-ában foglaltak értelmében a **méltányossági jogkört** az OEP főigazgatója, valamint leadott hatáskörben a Megyei Egészségbiztosítási Pénztárak igazgatói és a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóság igazgatója gyakorolták.

Segélyezésre fordítható keretösszeg 2002. évhez képest 19,2 millió forinttal növekedett. Az év folyamán összesen 35 524 kérelem érkezett be, melyből a teljesítések száma 22 210 volt (62,5 százalék). Az egy főre jutó segély összege 18 250 forint volt, 12,9 százalékkal magasabb mint előző évben.

A segélykérés és a segélyezés leggyakoribb indoka az alacsony havi jövedelem mellett megemelkedett gyógyszerköltség volt. Leggyakrabban a súlyos krónikus betegségben szenvedők, vagy családtagjaik kérnek segélyt. A segélykérelmek túlnyomó többsége közgyógyellátás mellett keletkezik, mivel a biztosítottak az általuk fogyasztott gyógyszereket térítésmentesen nem kapják meg. A megyei

egészségbiztosítási pénztárak jelzése szerint jelentős számban érkeznek segélykérelmek a hosszabb időn át fennálló keresőképtelenség miatt bekövetkezett jövedelemcsökkenéssel kapcsolatban.

A 2003. év tapasztalatai szerint a kérelmezők többsége nyugdíjas, nyugdíjszerű ellátásban részesül, illetve kiskeresetű, esetükben az egy főre jutó havi jövedelem feltűnően alacsony, legtöbb esetben még az öregségi nyugdíjminimum összegét sem éri el.

A **kártérítési járadék** tényadata **1 208,8 millió forint**, az előirányzatnál 89,2 millió forinttal, 6,9 százalékkal kevesebb, az előző évi tényszámnál 16,8 millió forinttal, 1,4 százalékkal magasabb. Kártérítési járadékban átlagosan 6 259 fő részesült, ebből főellátásban 340 fő, kiegészítő ellátásban 5 919 fő. A kártérítési járadékban részesülők száma összesen 306 fővel, 4,6 százalékkal csökkent. Az ebben az ellátásban részesülők száma évről évre folyamatosan mérséklődik.

Baleseti járadék címen **5 604,7 millió forint** került kifizetésre, amely az előirányzatnál 61,0 millió forinttal, 1,1 százalékkal magasabb. A 2003. évi kiadás 618,7 millió forinttal, 12,4 százalékkal haladja meg az előző évit. A kiadás növekedését a következő tényezők együttes hatása okozta:

- a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások január 1-től végrehajtott 8,4 százalékos emeléséből származó többlet 410,5 millió forint;
- a Kormány 157/2003.(X.1.) számú rendelete alapján visszamenőlegesen bevezetett 2,2 százalékos nyugdíjemelés hatása 110,1 millió forint;
- a létszámemelkedésből és az állomány cserélődéséből 98,1 millió forint többlet származott.

Baleseti járadékban 2003. évben átlagosan 30 660 fő részesült, 702 fővel, 2,4 százalékkal több mint az előző évben. Főellátást átlagosan 15 897 fő, kiegészítő ellátást 14 763 fő kapott. Az előbbinél a csökkenés 242 fő, míg az utóbbinál a növekedés 944 fő.

Gyermekgondozási díj címén 2003. végéig **45 588,9 millió forint** kifizetés történt, mely az eredeti előirányzatnál 1 588,9 millió forinttal, 3,6 százalékkal, a 2002. évi tényszámnál 7 782,2 millió forinttal, 20,6 százalékkal magasabb. Az előirányzatot meghaladó növekedés oka, hogy a segélyt igénybe vevők száma 2 841 fővel magasabb a tervezettnél. Az ebből származó többletkiadás 1 679 millió forint, melyet kismértékben mérsékel az egy főre jutó havi átlagellátás tervezett összegtől történő 97 forintos elmaradása. Ez az elmaradás 90,1 millió forint megtakarítást eredményezett. Az egy főre jutó havi átlagellátás összege 49 153 forint. 2002. évhez képest a GYED-et igénybe vevők száma 7 448 fővel, 11,3 százalékkal növekedett, mely 4 270,8 millió forint kiadásnövekedéssel járt. Az egy főre jutó havi átlagellátás 3 786 forinttal,

8,3 százalékkal magasabb, mint az előző évben volt. Az ebből származó többlet 3 511,4 millió forint. 2003. év végére a gyermekgondozási díjat igénybe vevők száma meghaladta a 80 ezer főt.

A költségvetési törvény a gyermekgondozási díj **méltányossági címen** felhasználható előirányzatát 10 millió forintban engedélyezte, melyet az év folyamán az Országos Egészségbiztosítási Pénztár kezdeményezésére 7 millió forinttal felemelt. A ténylegesen felhasznált összeg a módosított előirányzattal, – 17 millió forint – azonosan alakult. Ez az összeg az előző évi kiadást 4,8 millió forinttal, 39,3 százalékkal meghaladta. Ellátásra 65 kérelem érkezett, melyből 29 került teljesítésre. A gyermekgondozási díj folyósításának időtartama a 2002. évi 7 110 nappól 27,7 százalékkal, 9 077 napra emelkedett. Az egy napra jutó méltányossági kiadás a 2002. évi 1 716 forintról, 9,1 százalékkal, 1 872 forintra emelkedett. A „fő” ellátáshoz képest a méltányossági átlag – a táppénzzel és a terhességi-gyermekágyi segéllyel ellentétben, melyek átlaga a fő ellátásnál alacsonyabb – 14,3 százalékkal meghaladja a főellátás átlagának összegét. A méltányossági gyermekgondozási díj keret döntő része az átlagosnál magasabb keresetűek részére kerül kifizetésre.

Természetbeni ellátások kiadásainak teljesülése

A költségvetési törvény, illetve annak módosítása céljából hozott 2003. évi XCV. törvény több ponton módosította a **gyógyító-megelőző ellátások** finanszírozására felhasználható előirányzatot. Az eredeti előirányzat ezen a jogcím csoporton 615 559,3 millió forint volt. A módosított előirányzat 7 455,0 millió forinttal megemelte a gyógyító-megelőző ellátási előirányzatot.

Előirányzatok törvényi módosítása

- A 2003. év 10 havi finanszírozása alapján már prognosztizálható volt, hogy az október hónapban bevezetett – az indokolatlan teljesítmény növekedését korlátozó – intézkedések ellenére a **járóbeteg- és a fekvőbeteg szakellátások** esetében év végén fedezethiány lesz. A kasszák tarthatóságát egyedül biztosítani képes lebegtetett pontértékű finanszírozás bevezetésének elkerülése érdekében külső forrásbevonásra volt szükség. A törvény módosítás a két kassa előirányzatát együttesen **7 455,0 millió forinttal** megnövelte, melynek eredményeképpen a gyógyító-megelőző ellátások finanszírozására felhasználható éves keret **623 014,3 millió forintra** módosult.

A költségvetési törvény szerinti módosított előirányzat 23,9 százalékos, a béremelés támogatásának fedezete nélkül 3,4 százalékos növekményt tartalmazott a 2002. évi tényadathoz viszonyítva. A gyógyító-megelőző

ellátások 2003. évi költségvetésében rendelkezésre álló bérnövekmény időarányos részének beépítése – a hatályos 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) alapján – a fix díjak és a teljesítménydíj alapok, illetve a jogszabályban meghatározott díjtételek növelésével február hónapban megtörtént.

Előirányzatok évközi, miniszteriális szinten történt módosításai

- Az Egészségbiztosítási Alap költségvetése, a gyógyító-megelőző ellátások előirányzat-csoporton belül, az átlagos 50 százalékos béremelés többletkiadásainak fedezetére **127 300 millió forintot** biztosított.

Az emelt bérek kifizetéséhez szükséges fedezet utalása **2003. január hónapban** még fixen, a Célelőirányzatok jogcím terhére történt. A kiutalt **9 807,3 millió forint** a szeptember havi munkajogi állományi létszám alapján megállapított bértámogatásnak a tárgyévi 13. havi illetmény időarányos részével növelt összegét is tartalmazta.

Az R-t módosító 293/2002. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján, annak 5. sz. mellékletében az egyes előirányzatokba beépítésre került az átlagos 50 százalékos béremelés 2003. évi **fennmaradó, tizenegy havi fedezete**. A kasszaszinten meghatározott 11 havi fedezetet – a járóbeteg szakellátás, aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátás, valamint a gondozóintézeti gondozás kivételével – a **2003. február havi** finanszírozástól kezdődően kellett beépíteni a finanszírozás rendszerébe. A nettó finanszírozási körbe tartozó szolgáltatók esetében a bértámogatás fedezetének kiutalása a bruttó körrel egyidejűleg, hónap elején történt.

- Az R. 6/A. § (5) bekezdése alapján kifizetett **működési költségelőlegeket** az érintett szolgáltatóknak év végéig vissza kellett fizetniük. Ez az összeg év végén átcsoportosításra került a járó- és fekvőbeteg szakellátás jogcímeke-re a költségvetési törvényben foglalt felhatalmazásnak megfelelően.

A költségvetési törvény módosítása által biztosított külső forrásbevonás összességében biztosította az előirányzat-csoport kasszáinak tarthatóságát, azonban az év végén az egyes kasszákon kis összegű előirányzat maradvány, illetve hiány képződött.

Az év utolsó előirányzat-átcsoportosítása, az un. „**kasszasöprés**” kizárólag a gyógyító-megelőző ellátások tárgyét terhelő összes kifizetési igényének ismeretében, vagyis az irányított betegellátás elvi folyószámla egyenlegének – december hónapban történt – elszámolása után volt végrehajtható. Az összes kiutalás teljesítését követően a gyógyító-megelőző ellátások jogcím-csoport év végi maradványa 1,1 millió forint.

A 2003. évi kiadások előirányzatait és azok módosításait az [1. sz. melléklet](#), az előirányzatok teljesítési adatait kasszánként és havi bontásban a [2. számú melléklet](#) tartalmazza.

Gazdálkodási előleg

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 102. § (12) bekezdés c) pontja alapján a tárgyév január 5-éig esedékes járandóságok fedezetére 2002. december hónapban **30 735,7 millió forint** éves gazdálkodási előleg kifizetésére került sor.

Gazdálkodási előlegként kifizethető a gyógyító-megelőző ellátás 2003. évi előirányzata 5 százalékanak megfelelő összeg a finanszírozott egészségügyi szolgáltatók között. Ez a 2002. évi finanszírozási összegük arányában került felosztásra.

Az előleg összegének megállapításnál nem került figyelembevételre az orvosspecifikus vények, a méltányossági alapon történő térítések, az irányított betegellátás kiadásai, működési költségelőleg, extrafinanszírozás, valamint a tételes elszámolás alá eső eszközök és implantátumok tenderes szállítói részére kifizetett összegek.

A nettó és bruttó körben kiutalt 2003. évi gazdálkodási előleg

Megnevezés	Intézmények száma (db)	Kiutalt összeg (MFt)
Nettó kör	179	17.611,5
Bruttó kör	10.101	13.124,2
Összesen	10.280	30.735,7

A bruttó körbe tartozó intézmények esetében az előleg teljes összege a január havi finanszírozási összegből, a nettó körnél 12 havi egyenlő részletben került visszavonásra.

13. havi illetményelőleg

A költségvetési törvény 66. §-ában foglaltak alapján az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott egészségügyi szolgáltatók kérelmére 2003. január hónapban a 13. havi illetmény kifizetéséhez **12 527,9 millió forint** előleg kiutalására került sor az alábbi szolgáltató-típusok szerinti bontásban:

Szolgáltató típusa	Darabszám	Kifizetés (MFt)
Önkormányzati intézmény	130	10.069,5
Központi intézmény	15	1.210,9
Egyetem	3	952,8
Egyházi intézmény	4	178,7
Non-profit intézmény	3	90,2
Vállalkozás	7	19,9
Önkormányzat	3	5,9
Összesen	165	12.527,9

A visszavonás a költségvetési törvény szerint február hónaptól kezdődően 11 hónapon át az esedékes finanszírozási összegből, egyenlő részletekben megtörtént. A kifizetett illetményelőlegek és azok visszavonásának adatait megyénként és havi részletezettséggel a [3. sz. melléklet](#) tartalmazza.

Működési költségelőleg

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 35. §-ának (4) bekezdése alapján, az R. 6/A. §-a szerinti finanszírozási előlegben – a költségvetés e célra szolgáló előirányzata terhére – **öt intézmény** részesült. Több intézmény évről évre él ezzel a lehetőséggel. A jogszabályi rendelkezésnek megfelelően a finanszírozási előlegek visszavonása év végéig megtörtént. ([4. sz. melléklet](#))

Átlagos 50 százalékos béremelés támogatása és annak ellenőrzése

Az OEP az átlagos 50 százalékos béremelés többletkiadásainak fedezetére igényelt támogatás havi összegét 2002. évben a havi finanszírozástól elkülönítetten, fix összegként utalványozta. A bruttó finanszírozási körbe tartozó szolgáltatókhoz hasonlóan a bértámogatás fedezete a nettó körös intézmények részére is hónap elején, bruttó összegként került kiutalásra, hogy az emelés fedezete a munkabérfizetés időpontjában a szolgáltató rendelkezésére álljon.

A **nettó kör** bértámogatásának kiutalása 2003. január hónapban a rendes havi finanszírozás menetéhez igazodott, figyelemmel az emelt bér kifizetéséhez fedezetül szolgáló, a 2002. év végén kiutalt gazdálkodási előleg összegére.

A **nettó finanszírozási körbe** tartozó egészségügyi szolgáltatókat megillető **bértámogatás** azon részének a folyósítása, amely **2003. február 1-jétől** még nem került beépítésre a finanszírozás rendszerébe – a teljes vizsgált időszakban – soron kívül, **hóközi utalással** történt. Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy a nettó körbe tartozó egészségügyi intézmények esetében a járóbeteg szakellátásra, az aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátásra, illetve a gondozóintézeti gondozásra jutó bértámogatás havi összege 2003. február 1-jétől továbbra is **a havi finanszírozástól elkülönítetten, hónap elején, bruttó összegként** került kiutalásra.

Az átlagos 50 százalékos bértámogatás igénylésének és felhasználásának ellenőrzését az OEP 2003. október hónapban rendelte el. Az ellenőrzés jogalapja a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 37. §-a, valamint a nem költségvetési szervként működő egyes egészségügyi szolgáltatók 2002. évi rendkívüli támogatásáról szóló 178/2002. (VIII. 25.) Korm. rendelet 5. §-a.

Az ellenőrzés célja az volt, hogy megállapítsa, a vonatkozó jogszabályok alapján történt-e a bérfedezet igénylése, a nyújtott támogatás kizárólag illetményemelésre került-e felhasználásra, valamint visszavonásra kerüljön a jogalap nélkül felvett vagy a nem meghatározott célra fordított támogatás összege.

Az ellenőrzést az indokolta, hogy az 50 százalékos béremelés fedezetére szolgáló támogatás felhasználásáról a fekvőbeteg és a járóbeteg ellátást nyújtó intézmények körében az Egészségügyi Gazdasági Vezetők Egyesülete (EGVE) felmérést végzett, azonban a szolgáltatók egy része nem küldött adatot. Az adatszolgáltatást teljesítők egy része esetében pedig a támogatás felhasználásának jelentett (végrehajtott béremelés) összege nem érte el az OEP által folyósított támogatási összeget.

Az ellenőrzésre kijelölt szolgáltatók köre:

1. Az EGVE által végzett, a bértámogatás felhasználására vonatkozó felméréshez adatot nem szolgáltató vagy nem értékelhető adatot küldő egészségügyi szolgáltatók. E szempontból egyetemek, országos intézmények, valamint megyei kórházak kerültek kijelölésre.
2. Azon intézmények, amelyek esetében a bértámogatás felhasználására vonatkozó felmérés szerint a felhasználás jelentett összege alacsonyabb a támogatás összegénél.

3. Azon intézmények, amelyek legmagasabb összegű bértámogatásban részesültek, illetve esetükben a legmagasabb bérhányad mutatható ki és nem tartoznak az 1. és 2. pontban meghatározott intézmények körébe.

A fenti szempontok alapján ellenőrzésre 46 egészségügyi szolgáltató kijelölése történt. Az ellenőrzést a megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztárak (MEP) az igazgató által kijelölt munkatársai, indokolt esetben külső könyvvizsgáló szakértők végezték.

Amennyiben a vonatkozó jogszabályok és a támogatás igényléséhez kiadott Útmutató alapján elvégzett ellenőrzés jogalap nélkül igénybevett támogatást, vagy nem a meghatározott célra történt felhasználást állapított meg, a támogatás ezen részét az egészségügyi szolgáltató a mindenkorijegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összeggel együtt köteles volt megtéríteni. Az ellenőrzés eredményeként 2003. évben a decemberi finanszírozás keretében 215,1 millió forint visszavonására, valamint az egyes kasszákon a külön jogcímen utalt bértámogatás összegeinek 18,0 millió forinttal történő módosítására került sor.

A béremelés támogatás ellenőrzés miatti visszavonások és módosítások részletes adatait az [5. sz. melléklet](#) tartalmazza.

Háziorvosi, háziorvosi ügyeleti ellátás

A költségvetési törvény 46 206,6 millió forintban határozta meg a háziorvosi és a háziorvosi ügyeleti ellátás 2003. évi finanszírozási keretét. Az eredeti előirányzat a bértámogatás 11 havi előirányzatának beépítése és az év végi előirányzat-átcsoportosítás eredményeképpen, 58 106,3 millió forintra emelkedett. A módosított előirányzat gyakorlatilag teljes mértékben felhasználásra került. A 2003. évi módosított előirányzat **27,8 százalékkal** haladta meg az 2002. évi tényleges kifizetést.

Az előirányzat felhasználása jogcímenként

Jogcím	Összeg (MFt-ban)	Részarány (%)
Teljesítmény díjazása	38.381,2	66,05
Fix összegű díjazás	10.941,0	18,83
Területi pótlék	2.250,2	3,87
Eseti ellátás díjazása	467,9	0,81
Ügyeleti szolgálat	6.065,4	10,44
Összesen	58.105,7	100

Az egészségügyi dolgozók átlag 50 százalékos béremelése 2003. február 1-jétől beépült a normál finanszírozási rendszerbe. Ennek hatására a teljesítmény

díjazására fordított 2002. évi 29 582,9 millió forintos kifizetés 2003. évben 38 381,2 millió forintra növekedett.

A háziiorvosi ellátás 2003. évi kiadási adatait jogcímenként és megyénként a [6/a. sz. melléklet](#) mutatja be.

A települési önkormányzatok 2003. évben 13 új körzetet létesítettek, ugyanakkor 8 körzet megszűnt. Területi ellátási kötelezettség nélkül 7 új szolgálat lépett be a finanszírozási körbe, 23 szolgálat megszűnése mellett.

A vizsgált időszak utolsó hónapjában összesen 21 hajléktalanokat ellátó háziiorvosi szolgálat működött országosan. Fix összegű díjazásukra – éves szinten – összesen 157,3 millió forint került kifizetésre.

A nem bejelentkezett biztosítottak *eseti ellátásának* díjazására 467,9 millió forint kifizetés történt. Az eseti ellátások számának és az egy esetre jutó díj alakulását [6/b. sz. melléklet](#) mutatja be.

A vizsgált időszak folyamán átlagosan 6 851 szolgálat finanszírozására volt érvényes szerződése az MEP-eknek. A finanszírozott praxisok 93,6 százaléka területi ellátási kötelezettséggel, 6,4 százaléka területi ellátási kötelezettség nélkül működött. A praxisok 53,8 százaléka a felnőtt korúak, 23,2 százaléka gyermekek ellátását biztosította, 23,0 százaléka pedig vegyes típusú szolgálatként működött. A részletes adatokat a [6/c. sz. melléklet](#) tartalmazza.

A vállalkozási formában működtetett háziiorvosi szolgálatok száma 2003. decemberében 6 282 volt, amely az összes finanszírozott praxis 91,7 százalékát teszi ki. ([6/d. sz. melléklet](#))

A betöltetlen körzetek száma az év végén 115 db volt, ebből az egy évet meghaladóan helyettesített praxisok száma 57 db. Az egy éven túl helyettesítéssel ellátott körzetek finanszírozása 60 százalékra csökkentett fix összegű és területi kiegészítő díjazással történt.

A területi ellátási kötelezettségű háziiorvosi szolgálatok esetében az egy szolgálatra jutó 2003. évi összes finanszírozás átlagos összege, az eszköz- és ingatlantámogatás nélkül, **645,4 ezer forint havi átlagbevételt** eredményezett. A területi ellátási kötelezettséget nem vállaló praxisok átlagos díjazása éves szinten 3,0 millió forint volt, mely havi 257,6 ezer forintot jelentett. ([6/e. sz. melléklet](#))

Az egy körzetre jutó lakosság számot, valamint a bejelentkezett biztosítottak átlag létszámát, praxis típusonként a [6/f. és a 6/g. sz. melléklet](#) mutatja be.

A háziiorvosi *ügyeleti ellátás* díjazására 2003. évben 6 065,4 millió forint kifizetés történt.

Védőnői szolgálat, anya-, gyermek- és ifjúságvédelem

A költségvetési törvény az ellátás-csoportra együttesen 10 602,5 millió forint eredeti előirányzatot határozott meg, mely a február havi bérbeépítést és a december havi előirányzat-átcsoportosítást követően év végére 13 789,6 millió forintra módosult, az éves kifizetésnek megfelelően.

Az OEP 2003. decemberben 4 598 körzeti védőnői és 391 iskola védőnői szolgálat finanszírozását végezte. A körzeti védőnői szolgálatok által ellátott gondozottak száma 1 933 405 fő, az iskola védőnői szolgálatok által ellátottak száma 507 841 fő volt. Egy körzeti védőnői szolgálatra átlagosan 420 fő, egy iskola védőnői szolgálatra pedig 1 298 fő gondozott jutott.

A körzeti és iskolavédőnői szolgálatok december havi kifizetési adatait, megyei bontásban a [7/a. sz. melléklet](#) mutatja be.

A körzeti védőnői szolgálatok finanszírozásába az 50 százalékos bértámogatás összege egységesen került beépítésre, mely szolgálatonként 54,5 ezer forint díjmelést jelentett. A körzeti védőnői szolgálatok működtetésére 10 652 millió forint kifizetés történt.

Az R. 21.§ (3) bekezdése értelmében a körzeti védőnői szolgálatok területi pótlékban részesülnek, amely az ellátandó terület adottságaitól függően változik. A területi pótléokra kifizetett összeg 2003. évben 246 millió forint volt.

Az iskola-egészségügyi ellátás normatív rendszerű fejkvótás finanszírozásában 926,7 millió forint kifizetés történt. A hatályos kormányrendelet alapján a díjazás alapösszege, az ún. havi fejkvóta január hónapban 40 forint volt, majd a bértámogatás februárban történt egységes beépítésének hatására az összeg 60 forintra emelkedett.

Az iskola-egészségügyi ellátás keretén belül a bázis alapú, fix összegű díjjal finanszírozott főállású iskolaorvossal működtetett iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálatok működtetésére 832,2 millió forint kifizetés történt.

Főállású iskolaorvossal működő szolgálatok száma az év utolsó napján 235 db volt. Az iskola-egészségügyben ellátottak száma 2003. decemberében mindkét ellátási formát (normatív és fix díjazású) figyelembe véve összesen 1 809 435 fő

Az iskola-egészségügyi ellátás fix, illetve normatív díjazásának adatait a [7/b.](#) és a [7/c. sz. mellékletek](#) tartalmazzák.

Az anya-, gyermek, csecsemővédelmi feladatra a vizsgált időszakban 1 158,5 millió forint kifizetés történt.

A Mozgó Szakorvosi Szolgálatok (MSzSz) esetében a 2003. július havi kifizetésektől kezdődően a szolgáltató kizárólag abban az esetben kapja meg a szerződésben foglalt fix összegű díjazását, ha teljesítményjelentést is küld. December hónapban 68 gyerekgyógyászati és 67 nőgyógyászati szolgálat működött. A Mozgó Szakorvosi Szolgálatok működtetésére 220,1 millió forint kifizetés történt. Teljesítményjelentés hiányában 9,2 millió forint került zárolásra, amely a pójtjelentések (korrekciók) megküldését követően 8,3 millió forintra csökkent.

Fogászati ellátás

Fogászati ellátásra a költségvetési törvény 16 556,1 millió forint eredeti előirányzatot határozott meg. A bértámogatás beépítésével megnövelt, illetve az év végi előirányzat-átcsoportosítással módosított éves felhasználható keret 20 496,3 millió forint, mely teljes egészében felhasználásra került. Az éves kifizetés az előző évinél 26,5 százalékkal magasabb. A 2003. évi kiutalások részaránya – az alapellátás 84,5százalék, a szakellátás 12,0 százalék, az egyetemi szakellátás 3,5 százalék – az alapellátás esetében 0,8 százalékponttal csökkent, a szakellátások esetében 0,8 százalékponttal nőtt, az egyetemi szakellátás részaránya nem változott az előző évhez képest. Indoka, hogy 2003. május hónaptól a szakellátás területén is bevezetésre került a havi fix összegű díjazás. A kifizetés 29,9 százaléka fix összegű, 70,1 százaléka teljesítményarányos díjazásra szolgált. ([8/a. sz. melléklet](#))

Az alapellátást nyújtó szolgálatok száma 2003. december hónapban 2 891 volt (összesen heti 79 944 óra rendelési idővel), ebből az egyetemi alapellátó szolgálatok száma 53, melyek heti óraszámuk 1 080 óra. A szakellátást nyújtó 427 rendelés heti 10 733 óra kapacitással működött. Az egyetemi szakellátó helyek száma 131 db, melyek heti rendelési ideje 2 920 óra volt ([8/b. sz. melléklet](#)). Az előző évhez viszonyítva a fogászati heteti rendelési ideje 0,1 százalékkal csökkent, a szolgálatok és szakrendelések száma 1,4 százalékkal emelkedett. Ez az emelkedés az egyetemi alap és szakellátásoknál következett be, mert előzőleg egy szolgálatot vagy szakellátást heti 30 órában több fogorvos látott el. Az ÁNTSZ azonban nem heti 30 órára, hanem egy-egy fogorvos által hetente végzett időre adja ki az új működési engedélyeket, növelve ezzel a szolgálatok, szakrendelések számát, de a tényleges kapacitás nem változott.

A bértámogatás finanszírozási rendszerbe történő február havi beépítését követően a kasszára jutó bértámogatási előirányzat egy havi összegével növekedett a november havi teljesítmények (februári kifizetések) díjazásának

pénzalapja. Emelkedett a fogászati ügyeleti ellátás alapdíja. Módosult az a szabály is, mely szerint új fogászati ügyeletre legalább 30 000 fő lakosságszám esetén lehetett finanszírozási szerződést kötni. Február hónaptól már a 20 000 főt elérő településeken működő ügyeletre is köthető szerződés.

Bevezetésre került a fogyatékkal élő gyermekek ellátására szervezett fogorvosi szakrendelések fix összegű díjazása, amely heti 30 óra rendelési idő esetén 10 000 pont, azaz havi 250 ezer forint.

A fogászati ellátás vonatkozásában a díjfizetés alapjául szolgáló korcsoportos pontszám értéke 25 Ft/hó-ról 30 Ft/ hó-ra emelkedett. A területi ellátási kötelezettség nélküli fogászati alapellátást, valamint fogászati szakellátást nyújtó szolgáltatók szolgálatonként, illetve szakrendelésenként heti 30 óra rendelési idő esetén 1 700 korcsoportos pontszámnak megfelelő összegű havi alapdíjra jogosultak. Ennél alacsonyabb rendelési idő esetén a szolgáltatót az összeg időarányos része illeti meg. Ezen ellátási szintek fix összegű díjazását a 102/2003. (VII. 17.) Korm. rendelet 2003. május 1-jétől visszamenőlegesen vezette be, ezért az augusztus havi finanszírozással együtt 3 havi díj egy összegben került kifizetésre.

A 2003. évi elszámolási időszakban a havonta, ellátási szintenként teljesített pontokat és pont/Ft értékeket a [8/c. számú melléklet](#) mutatja be. Az előző évhez viszonyítva a havi pontérték éves átlaga 25,0 százalékkal nőtt. A lejelentett és elszámolt teljesítménypontok száma az alapellátásnál 9,1 százalékkal, a szakellátásnál 7,1 százalékkal, az egyetemi szakellátás esetében 17,6 százalékkal emelkedett. A bérbeépítéssel a havi pontforint értékek egyenletesebbé váltak, a minden évben kiugróan alacsony teljesítményű december és augusztus hónapok kivételével. Az ellátási szintenkénti pontszámok kiegyenlítettebb értéket mutatnak. A fogmegtartó kezelések térítésmentességének bevezetésekor jelentkező fokozott igény már nem mutatható ki.

Gondozóintézeti gondozás

A költségvetési törvény a gondozóintézeti gondozásra (nemibeteg gondozás, tüdőgondozás, pszichiátriai gondozás, onkológiai gondozás, alkohológia és drogbetegek ellátása) együttesen 8 216,9 millió forintot irányzott elő, mely a bértámogatás fedezetének beépítését követően és – az éves teljesítés ismeretében – az év végi előirányzat-átcsoportosítás hatására **10 107,4 millió forint**ra módosult.

A gondozóintézetek fix összegű díjazásban és 2002. április 1-jétől az elvégzett tevékenység alapján – a járóbeteg szakellátás terhére – teljesítménydíjazásban részesülnek. A teljesítményegység forintértéke megegyezik a járóbeteg-szakellátás teljesítményegységére megállapított forintértékkel, amely 2003.

évben 0,98 forint volt. Az 50 százalékos közalkalmazotti béremelés fedezete intézményenként fix összeggel került kifizetésre a gondozói és a járóbeteg szakellátás kassza terhére.

A gondozóintézetek kapacitásaiban (szerződött óraszámok) jelentős változás nem következett be a 2002. évhez képest, mivel azok kellő mértékben lefedik az ország területét.

A gondozóintézetek 2003. évre történt elszámolással 4,2 millió esetet jelentettek, amely 5,4 millió beavatkozással járt együtt. A jelentett beavatkozások összesített pontszáma 1 547 millió pont.

A 2003. évben a gondozóintézetek szerződött óraszámait és a fix díjazásra kifizetett összegeket szakfeladatonként az alábbi táblázat mutatja be

Gondozóintézeti kasszák	Szakorvosi Órák	Nem szakorvosi órák	Összes kifizetés (MFt)
Nemibeteg gondozás	2.687	-	1.143,5
Tüdőgondozás	5.534	733	4.496,2
Pszichiátriai gondozás	7.381	2.244	2.376,6
Onkológiai gondozás	3.246	50	1.192,0
Alkohológia és drogellátás	3.168	2.417	899,0
Összesen	22.016	5.444	10.107,3

Betegszállítás és orvosi rendelvényű halottszállítás

A betegszállítás és orvosi rendelvényű halottszállítás finanszírozására felhasználható éves módosított keret, a bértámogatás fedezetével együtt 6 013,9 millió forint volt, mely összeg a 2002. évi módosított előirányzathoz képest 1 201,6 millió forint növekményt (25 %) tartalmazott.

Betegszállítás finanszírozására **5 999,1** millió forint került kifizetésre. Ez az összeg 1 195,5 millió forinttal, 24,9 százalékkal haladta meg a 2002. évi kifizetést.

Az egy hasznos kilométerre jutó évi átlagos forintérték 2003. évben 83,6 forint volt, mely az előző évi átlaghoz képest 13,9 forint, 19,9 százalékos emelkedést mutat.

A MEP-ek 2003. decemberében 39 alternatív betegszállító szolgáltatóval és az Országos Mentőszolgálattal (OMSZ) álltak finanszírozási szerződéses jogviszonyban. A szolgáltatók 2003. decemberében összesen 1 183 aktív és 63 tartalék gépjárművel rendelkeztek. (Ebből 959 gépkocsival az OMSZ végzett szállításokat.)

Az év során négy új szolgáltatóval bővült a szolgáltatók köre. A Betegszállítási Szakértői Bizottság javaslatára a már finanszírozott szolgáltatók kapacitásának fejlesztésére összesen 24 aktív és 5 db tartalék gépkocsi befogadására került sor.

Az **orvosi rendelvényű halottszállítás** jogcímen **14,8** millió forint kifizetés történt, mely 6,2 millió forinttal, 72 százalékkal haladta meg a 2002. évi kifizetést. Az elvégzett szállítások száma az előző évihez képest 551-el, 35,7 százalékkal emelkedett.

A 2002. december havi teljesítmények elszámolásától, a február havi kifizetésektől kezdődően közigazgatási határon belül egy halottszállítási esetért járó költségtérítés összege 4 600 forintról 6 000 forintra, közigazgatási határon túli szállítás esetén 6.000 forintról 9.000 forintra emelkedett.

Kórboncolási céljából végzett halottszállításra vonatkozó finanszírozási szerződéssel 2003. december hónapban 72 kórház rendelkezett.

A 2003. évi betegszállítás és kórboncolás céljából végzett halottszállítás éves szintű részletes finanszírozási adatait a [9/a. és a 9/b. sz. mellékletek](#) tartalmazzák.

Járóbeteg szakellátás

A teljesítmény alapján finanszírozott járóbeteg szakrendelések és szakambulanciák által nyújtott szakellátás finanszírozására a költségvetési törvény 2003. évre 76 444,0 millió forint előirányzatot határozott meg. A bértámogatás fedezetének beépítése miatt az év elején végrehajtott előirányzat-átcsoportosítás eredményeképpen 18 019,0 millió forinttal, majd a gyógyító-megelőző ellátásokra biztosított 7 455 millió forint többletforrás terhére 1 540,5 millió forinttal, végül az év végi átcsoportosítások keretében további 525,2 millió forinttal emelkedett a kassza kerete. A módosított előirányzat teljes összegének felhasználásával **96 528,7 millió forint** kifizetés történt. Az 50 százalékos közalkalmazotti béremelés fedezete intézményenként, fix összeggel került kifizetésre.

A teljesítménydíj pont/forint értéke 2003. évben változatlanul 0,98 forint volt. A forint-érték emelését a felhasználható keret nagysága, illetve a teljesítménynek az előző évhez viszonyított jelentős mértékű növekedése nem tette lehetővé.

Klinikai szakmák + gondozóintézeti gondozás

A *klinikai szakmákban* 2003. évre 51,7 millió eset (199,6 millió beavatkozás) került elszámolásra. A beavatkozások összesített pontértéke 63,8 millió pont. A 2002. évhez képest az esetszám tekintetében 1,3 százalékos, a pontszám tekintetében 11,4 százalékos növekedés következett be. A beavatkozás számban

– köszönhetően a járóbeteg-szakellátás elszámolását rendező szabálykönyv változásának – az előző évhez képest 14 százalékos csökkenés figyelhető meg. A járóbeteg szakellátás elszámolási rendszerében a 2003. január havi teljesítményektől kezdődően új tevékenységi kódrendszer került bevezetésre. A módosítás az orvosi eljárások elszámolhatósági kritériumait szabályozta, így:

- a szakmai kompetenciát OENO kódokként,
- az intézeti kompetenciát a különleges ellátási feltételeket igénylő eljárásokra,
- az eljárások egymás melletti elszámolhatósági feltételeit,
- az eljárások megjelenésenkénti maximális elszámolható mennyiségét.

Az OENO kódok többségénél a szakmán belüli pontszám arányok is változtak, továbbá az orvosi eljárások megnevezése, definíciójának pontosítása is megtörtént.

A módosítás a teljesítmények alakulására a tervezettel ellentétes hatást váltott ki. A teljesítmény felfutása abszolút értékben elérte, majd meghaladta az addigi legmagasabb havi teljesítményeket. Az adatok alapján megállapítható volt, hogy sok esetben nem a ténylegesen elvégzett, hanem a maximálisan elszámolható teljesítményt jelentették a szolgáltatók. (Ez technikailag úgy volt lehetséges, hogy az adott szakmában nem elszámolható szakmakódú tevékenységre vonatkozó teljesítményt számoltak el.) A 2003. szeptember havi teljesítményektől ismételen módosításra kerültek az elszámolási szabályok.

A *gondozóintézeti gondozás* teljesítmény finanszírozásában az elszámolt eset- és beavatkozás szám – a szintrehozott 2002. évhez viszonyítva¹ – mintegy 13 százalékkal emelkedett.

A járóbeteg szakellátás részletes havi teljesítmény adatait a [10. sz. melléklet](#) tartalmazza.

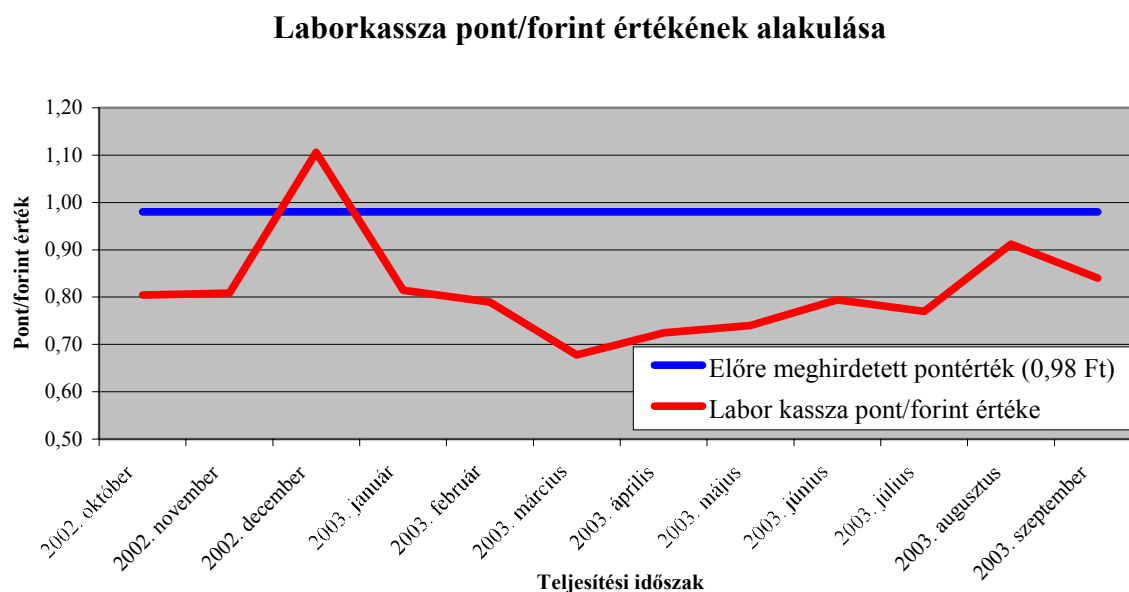
Laborkassza

A lebetegedett pontértékekkel finanszírozott labordiagnosztikai szolgáltatások finanszírozási keretét az R. 5. számú melléklete bértámogatással növelt előirányzatát 18 282,3 millió forintban határozta meg.

A labordiagnosztikában 12,8 millió eset (138,6 millió beavatkozás) elszámolására került sor. Az elszámolt beavatkozások összesített pontszáma 20 438 millió pont. A 2002. évhez képest az esetszám 2,6 százalékos, a beavatkozásszám 4,3 százalékos, a pontszám 8,2 százalékos növekedést mutat.

¹ A gondozóintézeti gondozás teljesítmény finanszírozásának bevezetésére a 2002. április havi kifizetésektől (január havi teljesítményektől) kezdődően került sor. (9 hónap)

A laborkassa pont/forint értékének 2003. évi alakulását az alábbi grafikon mutatja be:

A 2002. évi átfogó kódkarbantartás miatt 2003. januárjától a járóbetegszakellátás teljesítményeiben 20 százalékos növekedés figyelhető meg.

Az R. évközi módosítása 2003. augusztus 1-jétől bevezette a teljesítmény határérték szerinti finanszírozást a járóbeteg szakellátás területén. Az új szabályozás lényege, hogy amennyiben a szolgáltató teljesítmény növekedése a megelőző év azonos időszakához viszonyítva 10 százaléknál nagyobb, úgy a határ feletti teljesítmény csak abban az esetben finanszírozható, ha:

- a szolgáltató a teljesítmény növekedést objektív adatokkal alátámasztva írásban megindokolja, illetve
- az indoklás nem megfelelő indokolása esetén a megyei egészségbiztosítási pénztár által elvégzett célellenőrzés igazolja a teljesítmény növekedés indokoltságát.

A finanszírozási szabály változásával kapcsolatos feladatokat eljárásrend alapján az OEP és a MEP munkatársai végezték. Az eljárásrend szerint elfogadható objektív körülménynek az alábbiak minősültek:

- Kapacitás változással indokolható többleteljesítmény
- Morbiditási és/vagy demográfiai helyzet változásának hatása
- Ellátási kötelezettség változása
- Rendkívüli esemény hatása
- Egyéb objektív körülmények hatása (létszámhiány, szabadság a viszonyítási időszakban)

A szabályozás a 2003. július – 2003. október közötti teljesítési időszakot érintette a költségvetési évből. Az év utolsó napján összesen 114 szolgáltató számára 101,6 millió forint finanszírozást kezelt az OEP függő tételként. Az érintett időszakban összesen 620 esetben történt teljesítmény határérték túllépés, melyek közül 494 esetben a határérték módosítására került sor. Az esetek felénél, 51 százalékban került sor helyszíni szakmai MEP ellenőrzésre.

A szabályozás hatékonyságát azonban nem lehet csupán a túllépések alapján értékelni, mivel a havi túllépések száma a júliusi 231 db-ról októberre 54 db-ra csökkent. Ez azt mutatja, hogy a szolgáltatók erőteljes önkorlátozása is érvényesült a teljesítmény növekedés terén. A 2003. szeptemberétől hatályos Szabálykönyv módosítás eredményeképpen sikerült elérni a 2003. januárjában bekövetkezett teljesítménynövekedés visszaszorítását.

Kapacitás

A többletkapacitások befogadásának eljárási rendjét az egészségügyi szakellátási kapacitásmódosítások szakmai feltételeiről, eljárási rendjének és az új szolgáltatók befogadásainak szabályairól szóló 50/2002. (III. 26.) Korm. rendelet szabályozza. Az egészségügyi intézmények tulajdonosai/fenntartói 2002. év során pályázatot nyújthattak be többletkapacitások befogadására. A járóbeteg-szakellátás területén 1 048 pályázat érkezett, amely 18 884 szakorvosi és 7 792 nem szakorvosi óra normatívan felüli befogadására irányult. A pályázatok értékelését követően az egészségügyi szociális és családügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben 350 szakrendelésen 7 183 szakorvosi óra és 2 518 nem szakorvosi óra befogadását engedélyezte. A nyertes pályázókkal 2003. év során került sor a szerződéskötésre. A járóbeteg szakellátás szerződött óraszámai 2003. évben: 236 746 szakorvosi óra és 49 367 nem szakorvosi óra.

CT, MRI

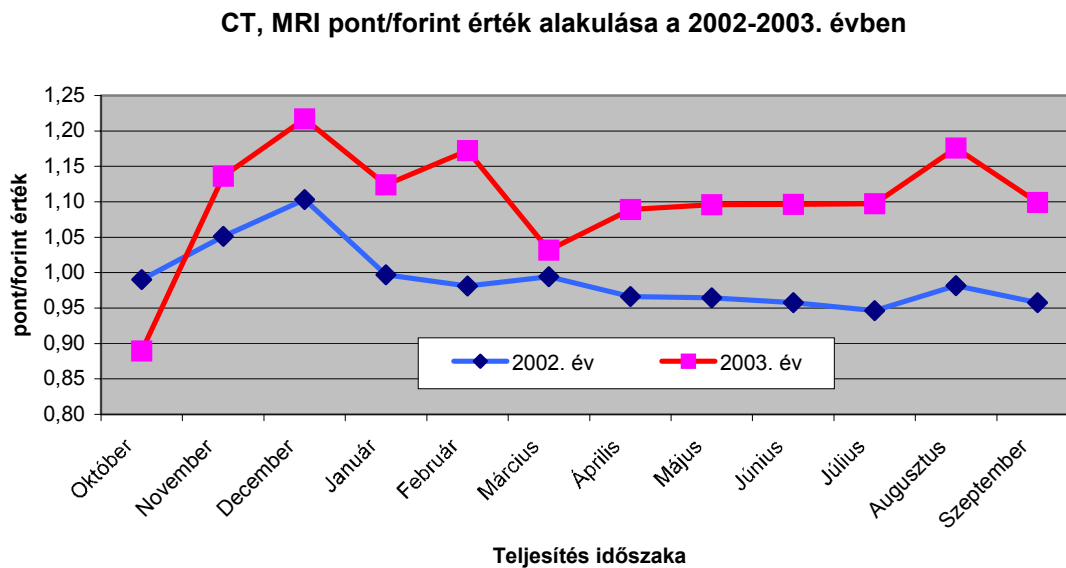
Az E. Alap 2003. évi költségvetésében a nagyértékű képalkotó diagnosztikai CT és MRI vizsgálatok finanszírozására előirányzott összeg 8 707,4 millió forint volt, mely az évközi előirányzat-átcsoportosítások eredményeképpen **10 734,7 millió forintra** változott. Az éves teljesítés a módosított előirányzatnak megfelelően történt. Az előirányzat növelését az indokolta, hogy az egészségügyi dolgozók 50 százalékos béremelésének fedezete a 2003. február havi kifizetésektől kezdődően beépült a kasszába.

A 2003. december 31-ei állapot szerint a finanszírozott CT berendezések száma 71 db, a finanszírozott heti szakorvosi óra 4 306 óra/hét; az MRI esetében a készülékek száma 26 db, a finanszírozott heti szakorvosi óra 2 147 óra/hét. A

finanszírozott gyógyintézetek mind nagyobb számban alkalmazzák ezen korszerű és nagy értékű diagnosztikai eszközöket.

A finanszírozási keret 2003. évben 26,4 százalékos növekedése mellett az éves teljesítmény 14,8 százalékkal emelkedett, így a bértámogatás beépítésével a teljesítmény egység átlagos pont/forint értéke az előző évhez viszonyítva csak 11,2 százalékkal (0,11 forinttal) nőtt.

A CT-MRI pontérték alakulását havi bontásban 2002-2003. években az alábbi grafikon mutatja be.

A vizsgált időszakban 2 db új CT és 1 új db MRI készülék telepítésére és befogadására került sor. Az alábbi táblázat a CT és az MRI diagnosztikai vizsgálat- és betegszámok alakulását mutatja be 2002 – 2003. években

Megnevezés	2002. év		2003. év		2003/2002 vizsgálat-szám
	Vizsgálat-szám	Beteg-szám	Vizsgálat-szám	Beteg-szám	
CT	533 619	246 406	601 930	265 876	112,8%
MRI	739 978	147 925	909 718	168 304	122,9%
Összesen	1 273 597	394 331	1 511 648	434 180	118,7%

Művesekezelés

Az E. Alap 2003. évi költségvetésében a dialízis-kezelések finanszírozására előirányzott összeg 13 440,4 millió forint volt, mely február hónapban az egészségügyi dolgozók 50 százalékos béremelésének fedezete beépítése eredményeképpen **15 895,8 millió forintra** változott. A módosított előirányzat teljes egészében felhasználásra került.

A vizsgált év utolsó napján 961 kezelőhellyel 64 állomásra és 6 204 óra/hét működési időre volt érvényes finanszírozási szerződés. A dialízis szolgáltatók összesen 626 050 kezelést jelentettek le. A kezelésszámok kezelés típusonként az előző évhez viszonyítva a következőképpen alakultak:

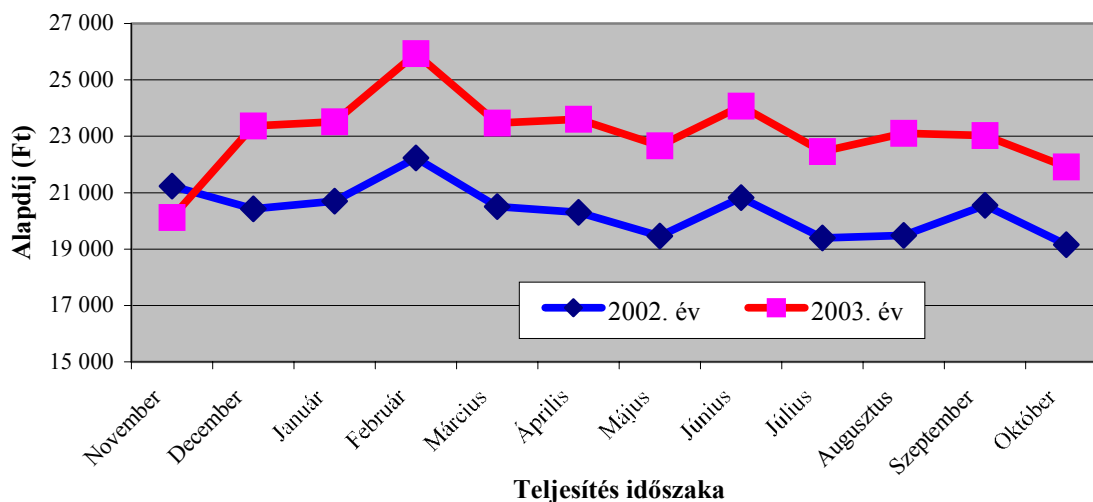
Kezelés típusa	2002. év	2003. év	2003/2002
Haemodialízis	352 897	373 069	105,7%
Haemofiltráció	1291	1061	82,2%
Haemodiafiltráció	238 539	251 827	105,6%
Haemoperfúzió	119	93	78,2%
Összesen:	592 846	626 050	105,6%
CAPD*	103 128	131 547	127,6%

* A CAPD kezelések esetében a kezelési napok számát jelöli

A dializált krónikus beteg 2003. december hónapban 4 359 fő volt, a CAPD-vel kezelték száma 426 fő.

Az egy kezelésre jutó átlagos alapdíj összege 2 750 forinttal, azaz 13,5 százalékkal emelkedett az előző évhez viszonyítva. Az alapdíjak alakulását havi bontásban 2002-2003. években vonatkozóan az alábbi grafikon szemlélteti.

Műveskezelés alapdíjainak alakulása 2002-2003. év

Otthoni szakápolás

A költségvetési törvény a fekvőbeteg gyógyintézeti ellátás kiváltását célzó otthoni szakápolás finanszírozására 1 871,8 millió forintot irányzott elő, mely a február havi bérbeépítést és az év végi előirányzat-átcsoportosítást követően **2 235,8 millió forint**ra változott az éves kifizetésnek megfelelően. Az irányított betegellátás szervezésére vonatkozó rendelkezések alapján az ellátást szervezők

részére a tárgyévi elszámolás eredményeként, az otthoni szakápolás kasszájából 908,4 ezer forint kifizetés történt. ([11/a. sz. melléklet](#))

A rendelkezésre álló- és a szerződéssel lekötött keretek összegét, a teljesítés értékét, valamint a felhasználás százalékos mutatóit – megyei bontásban – az [11/b. sz. melléklet](#) mutatja be. Az előirányzat összegét meghaladóan lekötött keretet az időarányos maradványok ismételt felosztása eredményezte.

A szakfeladat éves kifizetésének százalékos megoszlását az ellátás típusa, és a beteg önellátó képessége szerinti bontásban a [11/c. sz. melléklet](#) tartalmazza. Szakápolás esetén kimutatható, hogy az összes ellátott beteg 7,8 százaléka önellátó. Az adatok azt is igazolják, hogy az éves kiadás 39 százaléka a szakirányú szolgáltatás finanszírozására fordítódott, mely mutató az előző év adataihoz képest kissé csökkent. A szakirányú ellátásban részesülők 33,7 százaléka teljes ápolásra szoruló, ami elmozdulást jelent a részleges ellátásra szorulóknak javára.

Az ellátási forma finanszírozási egységének (vizit) elszámolása 2003. január hónapban 2 100 forinttal történt, majd február hónaptól az 50 százalékos béremelés támogatása fedezetének beépítését követően az alapdíj 2 850 forintra emelkedett. Az egy vizit átlag költsége – mely az alapdíj 83,5 százalékra – a [11/d. sz. mellékletben](#) került kimutatásra. Az előző évi azonos mutatóhoz (2002. év 85,4 százalék) viszonyítva megállapítható, hogy egy vizit alapdíjhoz viszonyított átlagdíja a 2003. évben 2,3 százalékponttal csökkent. Az átlag vizitdíj csökkenésének oka, hogy a tárgyévben nőtt a szakápolásban részesülők között az önellátásra, illetve a szakirányú szolgáltatások területén a részleges ellátásra szoruló biztosítottak aránya, akik részére nyújtott szolgáltatás díja alacsonyabb összegű. A vizsgált időszakban az ellátott esetek száma 55 176 volt, amely 10,8 százalékkal magasabb az előző évhez képest.

A szakfeladat kiadásait korcsoportos bontásban a [11/e. sz. melléklet](#) mutatja. A táblázat adatai azt igazolják, hogy az éves finanszírozási összeg 76,7 százaléka a 61 év feletti lakosság ellátására került kifizetésre. Az ellátás típusa szerint vizsgálva a kifizetést megfigyelhető, hogy a szakápolás tekintetében annak 80,4 százaléka, szakirányú szolgáltatás vonatkozásában pedig a kifizetett összeg 70,4 százaléka a fenti korosztályhoz tartozó biztosítottak részére nyújtott szolgáltatás díját jelenti. A fenti adatok az előző évhez képest lényeges elmozdulást nem mutatnak.

Fekvőbeteg szakellátás

Az E. Alap költségvetése az aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátásra eredeti előirányzatként összesen 284 027,1 millió forintot tartalmazott. Ez az összeg a

közalkalmazotti bérek 50 százalékos emelése, továbbá a 2003. évi XCV. „zárszámadási” törvénnyel – az aktív kassa javára – biztosított forrásbevonás és az év végi előirányzat-átcsoportosítás eredményeképpen **362 065,6 millió forint**ra növekedett, mely teljes egészében felhasználásra került.

Az előző évhez képest, 2003. évben az aktív és krónikus kasszában a kifizetés 27,9 százalékkal nőtt. Az 50 százalékos közalkalmazotti béremelés fedezetének kiutalása intézményenként és fix összegként történt. (A bértámogatás finanszírozási rendszerbe történő beépítése 2004. évben valósul meg.)

Alapdíjak alakulása

A fekvőbeteg szakellátás díjai, 100 000 Ft/HBCs, illetve 3.500 Ft/súlyozott krónikus nap, az év folyamán változatlanok maradtak. Az év utolsó negyedében – az indokolatlan aktív teljesítmény növekedés korlátozása céljából – életbe léptetett költségvetési megszorítások a HBCS díj emelését nem tették lehetővé. A 2003. év folyamán a progresszivitási díj mértéke, illetve a díjazottak köre változatlan maradt, az éves kifizetés 5 248,3 millió forint. Az év utolsó negyedében felmerült a progresszivitási díj és az érintett kör felülvizsgálatának szükségessége, melynek eredményeképpen az előzetes számítások és az új javaslatok kidolgozása megkezdődött.

Az év során, folyamatos kódkarbantartás mellett a HBCs 4.3 verzió alapján kerültek az aktív esetek elszámolásra. A 4.3-as HBCs verzió 2001. évi bevezetésekor tapasztalt, a visszanyomulás hatását tükröző, rövid ideig tartó teljesítmény csökkenés után a teljesítmények ismételt jelentős mértékű emelkedése volt megfigyelhető.

A Case Mix Index (egy átlagos finanszírozott esetre jutó súlyszám) 2002. évhez képest is tovább nőtt, 1,05-ről 1,10-re. Az év végén kasszamaradvány hiányában többlet kifizetésre nem került sor. A teljesítmény korlátok bevezetésével sikerült az alapdíjak értékét megőrizni.

A teljesítmény alapú finanszírozás alakulása

Év	millió Ft		
	Aktív szakellátás	Krónikus szakellátás	Összesen
2002.	248.248,7 (89,3 %)	28.035,4 (10,7 %)	276.284,1
2003.	265.142,1 (90,4 %)	28.283,7 (9,6 %)	293.425,8
2003. az előző év %-ában	106,8 %	100,9 %	106,2 %

A táblázat kizárólag a visszavonásokkal, illetve pótlólagos elszámolásokkal módosított teljesítmény kifizetéseket mutatja.

A fekvőbeteg szakellátásban az aktív-krónikus finanszírozási arány lényegében nem változott. A két kasszára kifizetett bérnövekmény arány (Aktív: 56 638,5 MFt, krónikus: 6 491,5 MFt) 89,7 százalék aktív, 10,3 százalék krónikus, alapjában véve a teljesítménydíj megoszlási arányait tükrözi.

A fekvőbeteg szakellátás ágyszámainak alakulása

Év	Aktív ágyszám	Krónikus ágyszám	Összesen
2002.	61.256 (76,2 %)	19.173 (25,8 %)	80.429
2003.	61.256 (75,9 %)	19.401 (24,1 %)	80.657
2003. az előző év %-ában	100 %	101,2 %	100,3 %

A 2003. évben rendelkezésre álló ágykapacitás mind összetételét, (aktív/krónikus), mind számát tekintve gyakorlatilag az előző két évhez képest nem változott.

Aktív teljesítmények

Év	Súlyszám	Súlyszám/ágy	Esetszám	Ápolási nap	Nap/eset
2002.	2.490.447	40,66	2.493.416	17.912.663	7,33
2003.	2.653.273	43,3	2.420.758	17.588.953	7,3
2003. az előző év %-ában	106,5 %	106,5 %	99,1 %	98,2 %	99,6 %

Az esetszám csökkenése mellett növekvő teljesítmény tükröződik mind az egy ágyra jutó súlyszámában, mind a CMI emelkedésében, illetve – kis mértékben – az egy esetre jutó ápolási idő csökkenésében.

Az egynapos ellátások az esetek 0,82 százalékát tették ki, (26 348 eset). A növekedés az előző évhez képest 67,2 százalék, ami jelentősnek mondható, mindazonáltal az ellátás részarányát tekintve még mindig nem számottevő. Az itt nyújtott ellátások teljesítménye 17 427 súlyszám, az összteljesítmény 0,34 százaléka. Megállapítható, hogy a határozott fejlődés ellenére ez az ellátási forma mind a mai napig messze elmarad a tényleges lehetőségektől.

Jelentősebb növekedés az egynapos ellátási pályázatok után, 2004. évben várható.

Kúraszerű ellátások

Év	Súlyszám	Esetszám	Részarány az összesből	
			Súlyszám	Esetszám
2002.	95.170	73.576	3,8 %	2,9 %
2003.	109,029	86,520	4,1 %	3,3 %
2003. az előző év %-ában	114,6 %	117,6 %	107,9 %	113,8 %

A kúraszerű ellátások területén növekedés volt tapasztalható. A kúraszerű ellátások részarányukat tekintve az országos teljesítményt jelentéktelen mértékben érintik, ugyanakkor az ellátási forma jellegéből adódóan, az egyes intézmények bevételeit jelentősen befolyásolják.

Krónikus teljesítmények

Év	Ápolási nap	Súlyozott nap	DMI*
2002.	5.826.961	8.047.080	1,38
2003.	5.883.890	8.042.374	1,37
2003. az előző év %-ában	101 %	99,9 %	99,3 %

* A súlyozott nap és az ápolási nap hányadosa

A krónikus ellátásban 2003. évben jelentősebb változás nem történt. A teljesítmények „stabilitását” az magyarázza, hogy egyrészt a krónikus ágyak száma az előző évhez képest gyakorlatilag nem változott, másrészt a jelentett teljesítményeket a GYÓGYINFOK a szerződött ágyszámon nyújtható mértékig visszakorrigálta. Az átlagos ágykihasználtság a krónikus szakellátásban alapjában véve változatlan (83,2 százalék).

Az indokolatlan teljesítmény-növekedést korlátozó intézkedések

Az R.-t módosító 102/2003. (VII. 17.) Korm. rendelet bevezette a teljesítmény határérték szerinti finanszírozást az aktív fekvőbeteg szakellátásban. Az új szabályozás lényege, hogy amennyiben a szolgáltató teljesítmény növekedése a megelőző év azonos időszakához viszonyítva 5 százaléknál nagyobb mértékben emelkedett, úgy e teljesítmény határ feletti finanszírozás csak abban az esetben fizethető ki, ha

- a szolgáltató a teljesítmény-növekedést objektív adatokkal alátámasztva írásban megindokolja, illetve
- az indoklás nem megfelelő indokolása esetén a megyei egészségbiztosítási pénztár által elvégzett célellenőrzés igazolja a teljesítmény-növekedés indokoltságát.

A szabályozás a 2003. július – 2003. október közötti teljesítési időszakot érintette. Az év végéig összesen 74 szolgáltató számára 162,1 millió forintot kezelt az OEP függő tételként. Az érintett időszakban összesen 265 esetben regisztráltunk teljesítmény határérték túllépést, melyek közül 231 esetben határérték módosításra került sor. A szolgáltató indoklás elfogadása során az esetek jelentős (65 százalék) hányadában került sor helyszíni szakmai MEP ellenőrzésre.

A szabályozás hatékonyságát azonban nem lehet csupán a túllépések alapján értékelni, mivel a havi túllépések száma a júliusi 86-ról októberre 36-ra csökkent. Ez azt mutatja, hogy a szolgáltatók erőteljes önkorlátozása is érvényesült a teljesítmény növekedés terén.

Az aktív fekvőbeteg szakellátás tekintetében 2003. év július hónaptól bevezetésre került az un. **100 százalék feletti ágykihasználtság** finanszírozási szabálya, mely szerint a szolgáltatók szervezeti egységeinél a finanszírozás hónapjának naptári napjai és az adott egység ágyszámának szorzatát meghaladó ápolási napokra nem fizethető ki díjazás. Tekintettel arra, hogy e finanszírozási feltétel vizsgálata az áthúzódó ellátások miatt csak a teljesítmény finanszírozást követően egy hónap késéssel végezhető el, a 2003-as költségvetési évben mindössze két hónapot érintett. Ezen időszak alatt 63 érintett szolgáltatónál összesen 327,8 millió forint nem került kifizetésre.

Rekonstrukció miatti kapacitás kiesés

Az év során ezen a jogcímen összesen 99,8 millió forint (aktív: 85,6 MFt, krónikus: 14,2 MFt) került kifizetésre.

Az OEP-MEP ellenőrzéseknek köszönhetően a töredék-szünetelések elszámolására irányuló nyílt, illetve rejtett törekvések teljesen háttérbe szorultak. A rekonstrukciós tevékenységek kapcsán az előző évhez képest a kifizetés 72 százalékkal nőtt, azonban még így is 100 millió forint alatt maradt.

Pályázatok, kapacitás befogadások

Az év során az egészségügyi intézmények tulajdonosai/fenntartói egynapos ellátásokra, illetve többletkapacitásokra pályázhattak (a pályázatok benyújtása még 2002. évben történt). Az egészségügyi- és a pénzügyminiszter döntése alapján 2003. évben az alábbi befogadások történtek:

- 9 nappali ellátó egység,
- 2 kúraszerű ellátó egység,
- 6 egynapos ellátó egység (önálló, nevesített egységek),
- 179 ágy, melyek döntően a címzett és céltámogatásokkal megvalósuló beruházásokkal hozhatók összefüggésbe. Ebből 2003. évben 47 ágy kezdte meg „működését”, 1 aktív ágy (csontvelő transzplantációs steril bokszt), 6 krónikus *rehabilitációs* ágy (Heine-Medin kóros betegek részére 3-as szorzóval), 40 *krónikus* ápolási ágy (Oroszlány, Ápolási Otthon).

A [12/a és 12/b. számú mellékletek](#) az aktív és a krónikus ellátások főbb teljesítmény és finanszírozási adatait tartalmazzák szakmánkénti bontásban. A

vizsgált időszak – teljesítmény szempontjából – a 2002. október 1. és 2003. szeptember 30. közötti időszakot öleli fel. A táblázatban szereplő ágyszámok *éves átlagok*, amelyek egy-egy meghatározott időpontban eltérhetnek a szerződött ágyszámoktól.

Extrafinanszírozás

Az egészségügyi szolgáltatóknak az R. 45.§ (1) bekezdése ad lehetőséget egyedi kiegészítő finanszírozási kérelmek benyújtására. A kérelmek elbírálásának előkészítésére vonatkozó eljárást az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatójának 15/2002. (Rb. K. 5.) számú OEP utasítása szabályozza. A kassa 2003. évi 0,2 millió forint bérnövekménnyel módosított 266,5 millió forintos előirányzata terhére mindösszesen 222,1 millió forint kifizetés történt, a keretmaradvány a forráshiányos kasszák javára került átcsoportosításra az év végén.

A vizsgált időszakban összesen **40 szolgáltató** nyújtott be kérelmet. A legtöbb kérelmet benyújtó intézmények: Semmelweis Egyetem (50), Országos Gyógyintézeti Központ (25), Pécsi Tudományegyetem (25), Szegedi Tudományegyetem (17), Balassa János Megyei Kórház, Szekszárd (8), Pest Megyei Szent Rókus Kórház (8), OKTPI (8), Városi Önk. Kórház, Mohács (8), Péterfy Sándor utca Kórház, Budapest (8), Veszprém Megyei Önk. Csolnoky F. Kórház (7), ONKI (7), Miskolc, Diósgyőri Kórház (7).

Az érintett szolgáltatók egyedi kiegészítő (extra) finanszírozás érdekében együttesen 355 új kérelmet nyújtottak be. A 2002. évről áthúzódó 193 ügyirat miatt azonban **548 kérelemmel** kapcsolatban kellett intézkedni 2003. évben, melyből **462 ügyirat** lezárása megvalósult, a többi 86 ügyirat az eljárás különböző fázisaiban áthúzódott 2004. évre (kiértékelés alatt a GYÓGYINFOK-nál, ellenőrzés alatt, szolgáltatótól adat kiegészítésre vagy számlára várunk).

A lezárt ügyiratok közül főigazgatói döntés érdekében 327 kérelem felterjesztésére került sor. Ebből 165 felterjesztésben a kérelem teljesítése jóvá lett hagyva, míg 162 kérelem el lett utasítva.

A kérelmek indoklásában az aktív fekvőbeteg ellátás keretében alkalmazott költséges gyógyszeres kezelések, vérkészítmények, nagy értékű, a normatív, illetve esetfinanszírozási körbe még be nem fogadott eszközök alkalmazása szerepelt.

A jogosnak ítélt kérelmek alapján 41 intézmény részére összesen 222,1 millió forint kifizetésére került sor a vizsgált időszakban. ([13. sz. melléklet](#))

Az egyedi kiegészítő (extra) finanszírozási kérelmek elbírálása gyakran elhúzódott, az előző évhez viszonyítva az ellenőrzési/vizsgálati szakasz időtartama növekedett. Ennek okai a következők:

- A kérelmezőt sok esetben adat kiegészítésre kellett felszólítani (ez a felszólító levél kézhezvételétől számítva 15 munkanapos kiegészítő határidőt jelent),
- A GYÓGYINFOK kiértékelés 30 napon túl érkezett meg,
- Az ellenőrzést 2003. januártól az OEP Elemzési és Szakmai Ellenőrzési Főosztálya folytatja le, illetve kezdeményezi a helyszíni ellenőrzést a MEP-eknél (ez gyakran hónapokkal megnyújtotta az eljárási időt).

A Főosztály ellenőrzési tevékenysége a finanszírozási folyamatba épített ellenőrzésre korlátozódott, illetve a kiugró teljesítmények kiszűrése alapján a rendelkezésre álló iratok átadásával egyidejűleg az Elemzési és Szakmai Ellenőrzési Főosztály felkérésére, az orvos szakmai-, ápolási- és pénzügyi ellenőrzés kérésére.

Ellenőrzési felkérésre 200 kérelem esetében került sor, melyből 149 esetben érkezett meg az ellenőrzés eredménye 2003. évben. Az ellenőrzés 81,5 millió forint összegben tárt fel nem igazolt, illetve nem indokolt ráfordítást.

Speciális finanszírozású fekvőbeteg szakellátás

Az E. Alap 2003. évi költségvetésében a speciális finanszírozású feladatok finanszírozására előirányzott összeg 10 121,3 millió forint volt, mely a bértámogatás fedezetének finanszírozási rendszerbe történő beépítését, valamint az év végi kasszaátcsoportosítást követően **10 591,2 millió forint**ra változott.

A speciális finanszírozású feladatok körébe a tételes elszámolás alá eső, egyszer használatos eszközök és a nagyértékű műtéti eljárások, beavatkozások tartoznak. A tételes elszámolás alá eső egyszer használatos eszközök körét a 9/1993. (IV. 2.) NM rendeletet 1. számú melléklete, a nagyértékű, még országosan nem elterjedt műtéti eljárások, beavatkozások körét pedig ugyanezen rendelet 8. számú melléklete tartalmazza.

Az eszközök köréből 2003. április 1-jétől – a 7/2003. (III. 11.) ESzCsM rendelet hatálybalépésének időpontjától – a „Szívműtétek során használt egyéb speciális eszközök, műtétenként 150 ezer Ft normaértékben” megnevezésű eszköz törlésre került, finanszírozása a HBCS rendszerben történik. Szeptember 1-jétől – az 51/2003. (VIII. 19.) ESzCsM rendelet hatálybalépésének időpontjától – a „Kardiológiai radiofrekvenciás ablációs és elektroanatómiai térképező katéterek” megnevezésű új eszköz került be a listába, melynek azonban finanszírozási vonzata 2003. évben még nem volt.

Az intézményi szintű teljesítménykorlátok szakmailag – a kollégiumok és szakmai képviselők javaslatai által – megalapozottan, az ESzCsM-mel egyeztetve, eszközönként kerültek meghatározásra.

A tételes elszámolás alá eső egyszer használatos eszközök és nagyértékű műtéti eljárások 2003. évi kifizetéseit (azon tenderes eszközök értékének a kivételével, melyek év közben ugyan beszerzésre kerültek, de felhasználásuk már csak 2004. évben várható), az ellátott esetek számát, illetve az egy esetre eső átlagos kiadásokat a [14. sz. melléklet](#) tartalmazza.

Az előző évek gyakorlatát követve az eszközök egy részét – összesen 2 200,7 millió forint értékben – természetben biztosította az intézmények részére az OEP azáltal, hogy a beszerzésükre közbeszerzési eljárást írt ki. A 2003. évben beszerzett eszközök felsorolását, mennyiségét és értékét, a közbeszerzési eljárásokon elért átlagos egységárakat az alábbi táblázat tartalmazza:

Megnevezés	Beszerzett mennyiség (db)	Beszerzett érték (eFt)	Átlagos egységár (eFt)
Oxygenátor + csőkészlet	3 295	343 410,0	104,2
Szívbillentyű	1 102	293 138,7	266,0
Pacemaker + elektróda	5 000	887 369,0	177,5
ICD	380	508 900,0	1 339,2
Cochlearis implantátum	44	167 835,6	3 814,4
Összesen:		2 200 653,3	

A nagyértékű műtétek körében finanszírozott vesetranszplantáció és csontvelőtranszplantáció esetszámában jelentős emelkedés figyelhető meg az előző évhez képest:

Megnevezés	2002. év	2003. év	2003/2002
Vesetranszplantáció	280	310	110,7%
Csontvelőtranszplantáció	154	188	122,1%
Terápiás aferezis, haemaferezis	2 944	3 002	102,0%
Cadaver donor immunológiai (HLA) vizsg.	155	159	102,6%
Cadaver donor vércsoport, virológiai vizsg.	157	161	102,5%
Hepatitiszes betegek komplett szer. vizsgálata	3078	3028	98,4%

Célelőirányzatok

Orvosspecifikus vények kiadása

Az orvosspecifikus vények előállítására eredeti előirányzatként 280,0 millió forint állt rendelkezésre, mely a december havi előirányzat-átcsoportosítással év

végére 247,3 millió forintra csökkent. A módosított előirányzat teljes egészében felhasználásra került. A kifizetések teljesítésére három szerződés alapján került sor.

A SZENZOR Számítóközpont Kft-vel 2001. május 8-án kötött szerződés 2002. december 30-án aláírt és 2003. április 30-áig hatályos szerződés módosításában foglaltak alapján (bruttó 1,375 Ft/db egységáron) 105,5 millió forint kifizetés történt.

Az Állami Nyomda Rt. – Pénzjegynyomda Rt. Konzorciummal 2003. május 29-én kötött 2003. június 30-áig hatályos szerződés 35 millió darab (+/- 20 %) vény legyártását és kiszállítását tette lehetővé bruttó 1,225 Ft/db egységáron. Az 51,5 millió forint kifizetésére a maximális + 20 százalék felhasználásával került sor.

Ezt követően 2003. július 11-én ismételten a SZENZOR Számítóközpont Kft-vel köt megállapodást az OEP 2004. június 30-áig, mely szerződés terhére a vizsgált időszakban bruttó 1,225 Ft/db egységáron 90,3 millió forint kifizetés történt.

A szerződés szerint legyártott mennyiséget és a kifizetéseket a [15. sz. melléklet](#) mutatja be.

Méltányossági alapon történő kifizetések

Az egyedi méltányossági alapon történő finanszírozást az 1997. évi LXXXIII. Tv. (Ebtv.) 26. §-a szabályozza. E tárgyban a törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendeletet a 130/2003. (VIII. 22.) Korm. rendelet módosította.

A biztosított által benyújtott kérelmek elbírálása, a méltányosságból igénybe vehető egészségügyi szolgáltatások finanszírozása a 34/2000.(Tb. K. 10.) OEP utasítással módosított 21/2000. (Tb. K. 4.) OEP főigazgatói utasítás szerint történt 2003. évben.

A benyújtott egyedi méltányossági kérelmek a biztosított által fizetendő költségrészre vonatkoznak. A 2003. évben benyújtott ügyiratok száma 378, de a 2002. évről áthúzódó ügyek miatt **448 kérelem alapján** kellett eljárást lefolytatni, melyből **324 ügy** zárult le. *(Lezárt ügy: főigazgatói döntés alapján a kérelem teljesítése megtörtént vagy elutasításra került, a kérelem illetékességből történő továbbítása más szervezeti egységhez, az eljárás megszüntetése adathiány, illetve nem méltányossági esetnek történő minősítés miatt.)* A 2004. évre áthúzódó kérelmek esetében adat-kiegészítés, ellenőrzés, eljárási rend kidolgozása (gyomorszűkítő gyűrű finanszírozása) van folyamatban, illetve a számla még nem érkezett meg. A kérelmek többsége fogászati kezeléssel (86),

mamma műtéttel (81), IVF és kapcsolódó gyógyszeres kezeléssel (31), gyomorszűkítő gyűrű felhelyezésével (35), otthoni gépi lélegeztetés finanszírozásával (14) kapcsolatos.

A méltányossági kérelmek döntés-előkészítése sok esetben elhúzódott, mivel:

- az adatkiegészítés benyújtása a biztosított részéről nem volt határidőhöz kötött,
- a MEP-ek előterjesztése több esetben hiányos volt,
- egy-egy új típusú kérelem finanszírozásával kapcsolatos szakmai egyeztetés (pl. gyomorszűkítő gyűrű, otthoni lélegeztetés) időigényes.

A ügyek közül főigazgatói döntésre 128 ügyirat került felterjesztésre, ebből 118 kérelem elbírálása volt pozitív. Az engedély alapján a szolgáltatás nyújtása később valósul meg, olykor több lépcsőben, ezért az utaláshoz szükséges dokumentumok hónapok múlva érkeznek meg a főosztályra. Ezzel magyarázható, hogy 2003. évben 25 szolgáltató részére 135 millió forint értékben történt utalás, melyből a Visudyne: 130 millió forint. ([16. sz. melléklet](#))

Az időskori macula-degenerációk Visudyne (verteporfin) kontrasztanyaggal történő, a Semmelweis Egyetem I. számú Szemészeti Klinikáján megvalósuló kezelések finanszírozása is e kassza terhére történt. Az év folyamán a tervezett keretet 110 millió forintra volt szükséges emelni. Miniszteri engedély alapján a méltányossági keret év végi maradványa terhére további 20 millió forint kifizetésére nyílt lehetőség. (2004. február hónaptól e tétel HBCs körbe került.)

Irányított betegellátás kiadásai

Az irányított betegellátási modellkísérlet továbbfejlesztéséről rendelkező 2003. évi jogszabályi környezet több feltétele megváltozott:

- A szervező által ellátott lakosság számának meg kell haladnia az 50 ezer főt;
- Az érintett lakosok száma egy millió főre bővíthető.
- Szabályozott lett az elvi folyószámla elszámolása.

Az OEP által kiírt pályázat eredményeként 2003. július 1-jétől négy új szervező (Budai MÁV Kórház Budapest; Szt. György Kórház Székesfehérvár; Csolnoky F. Kórház Veszprém; Erzsébet Kórház Hódmezővásárhely) belépésével összesen **11 szervező** vett részt 2003. évben az irányított betegellátási rendszerben, 518 házi orvosi praxis és 839 163 fő átlagléttszámú érintett lakos részvételével.

A hazai kísérlet során a központilag begyűjtött, döntően járulékból származó bevételeket az OEP korrigált fejkvóta segítségével csak elvileg – virtuálisan –

osztja szét az IBR-ben résztvevő ellátás-szervezők között, s valamennyi részére ún. elvi folyószámlát vezet. Az elvi folyószámla bevételi oldalát a szervező részére havonta folyósított nem, kor és egyéb szempontok szerint megállapított fejkvóta összege jelenti. A kiadási oldalt a jelenleg működő finanszírozási rendszer alapján az egészségügyi szolgáltatóknak folyósított finanszírozási összegek alkotják. Az elgondolás lényege, hogy amennyiben a szervező az „országos átlagnál” jobban gazdálkodik a rábízott lakosokra jutó összeggel, vagyis a hozzá tartozó lakosok ellátásának hatékonyabb módon történő megszervezését valósítja meg, akkor év végén valószínűsíthető, hogy megtakarítást könyvel el.

Év közben az OEP a havi bevételek és kiadások nyilvántartásával folyamatosan vezeti a folyószámlát. Az év végi elszámoláskor az elvi folyószámla megtakarítása kerül kifizetésre, a veszteségek kezelésére 2003. évben jogszabályi rendelkezés alapján kiegyenlítő alap létrehozása vált lehetővé.

Az elvi folyószámla elszámolása két lépcsőben történt. A jogszabályban rögzítettek alapján a [17/a. sz. melléklet](#) adatai mutatják a szervezők részére történt elszámolási összegeket kasszánként. Az elvi folyószámla decemberi elszámolása, az előirányzatok addig ismeretes növekményének indexálásával történt.

Az elvi folyószámla kifizetéséhez kapcsolódó elszámolási degresszió az alábbiak szerint kerül érvényesítésre: a bevételi többlet 10 százalékos mértékéig a bevételi többlet 80 százalékot; 10 százalékos meghaladó mértéke esetén a 10 százalékos mértékéig a bevételi többlet 80 százaléka, továbbá a 10 százalékfölötti rész 50 százaléka a szervező által az érdekeltségi rendszerében foglaltak alapján kerül felhasználásra.

Az elszámolások kifizetésének fedezete a gyógyító megelőző kasszák tekintetében az irányított betegellátási rendszerbe bevont szakfeladatokon havonta zárolt folyószámla megtakarítások összege. *(A 2003. év végi elszámolást követő pótelszámolásra 2004. év elején, jogszabályban meghatározottan 2004. február 28-áig került sor.)*

A szervezők megtakarításai a bevételhez képest a csornai szervező kivételével (10,2 százalék) 10 százalék alatt vannak, így a degresszió a megtakarítás összegének 80 százalékáig terjed, további levonás csak a csornai szervezőt érinti. A megtakarítás mértéke 0,12 százaléktól 11,56 százalékig terjed.

A második lépésben – mivel a gyógyító-megelőző ellátások év végi keretmaradványa nem tette lehetővé az elvi folyószámla megtakarításának teljes összegű kifizetését – a rendelkezésre álló keret terhére 250 millió forint un.

elszámolási előleg kifizetésére került sor. ([17/b. sz. melléklet](#)). A ki nem fizetett összeg a 2004. február 28-áig elvégzendő végelszámolásnál kerül rendezésre.

Az elvi folyószámla megtakarításának alakulása a 2002. október – 2003. szeptemberi teljesítési időszakban az eddigi legkedvezőtlenebb megtakarítást mutatja, mely két tényező negatív hatásával magyarázható:

- a) a 2003. július 1-jétől belépő új szervezők meglehetősen nagy érintett lakosi körrel kerültek a rendszerbe, s csak három hónapot „működtek” az év folyamán. Ez a időszak kevésnek bizonyult a rendszer zökkenőmentes beindításához, s az ellátásokra való pozitív ráhatás érvényesítéséhez, mellyel befolyásolni lehet az elvi folyószámla kiadási oldalát.
- b) a jogszabályi környezet változása negatívan befolyásolja a szervezők által elérhető megtakarítás mértékét (degresszált elszámolás).

Prevenációs díj

Az ellátásszervezők szűrési-gondozási, egészség megőrzési és betegség megelőzési feladataival kapcsolatos programok és az ezzel összefüggésben lévő jelentési kötelezettségek teljesítése alapján 2003. évben e jogcímen **279,7 millió forint** kifizetés történt.

Szervezési díj

A szervezők szervezési feladataik ellátásának fedezetére a szerződéskötéstől számított 1 éven át jogosultak e díjazásra. A 2003. évben az ellátásszervezők által végrehajtott létszámfejlesztések miatt bevont (2003. március-december) ellátotti körre, valamint a július 1-jétől belépő „új” szervezők létszámának (2003. július-december) arányában **64,2 millió forint** kifizetésére került sor.

A 2003. évi jogcímenkénti kifizetések összegét az alábbi táblázat mutatja be:

Kiutalás jogcíme	Összege MFt
2002. évi végelszámolás (korrekció)	103,3
2003. év végi elszámolás*	250,0
Prevenációs díj elszámolás	279,7
Szervezési díj kifizetés	64,2
Összesen:	697,2

* A kifizetések az érintett kasszákat terhelték

Az irányított betegellátási rendszerben működő érdekeltségi rendszer motiválja a résztvevőket a takarékos, költségkímélő és hatékony betegellátás biztosítására.

A folyamatos pénzügyi értékelések, valamint az egyre nagyobb hangsúlyt élvező szakmai eredmények megteremtik a modellkísérlet rendszerbe történő beemelésének a lehetőségét, a hatékony forrásallokáció és a jobb szolgáltatói struktúra megvalósítása érdekében.

Alapellátási vállalkozás támogatási átalánydíj

A házi orvos, házi gyermekorvos és fogorvosi alapellátási vállalkozások támogatásáról szóló 229/2001. (XII. 5.) Korm. rendelet lehetővé tette a szolgáltatók részére történő eszköz és ingatlan támogatás biztosítását. Ezen a jogcímen 2003. évben **4.064,1 millió forint** kifizetés történt. ([18/a. sz. melléklet](#))

A támogatási szerződések száma és a finanszírozás összege folyamatosan növekedett 2003. évben, így decemberben a havi támogatás együttes összege már 359,9 millió forint volt. A szerződéskötésre jogosult háziorvosi szolgáltatók 88,5 százaléka szerződött eszköztámogatásra (4.863 szolgáltató), míg ingatlantámogatásra 8,8 százaléka (485 szolgáltató).

A fogorvosi szolgáltatók esetében az eszköztámogatásra szerződött szolgáltatók aránya 94,4 százalékot (1.643 szolgáltató), az ingatlantámogatásra szerződötteké 15,7 százalékot (273 szolgáltató) tett ki. ([18/b. sz. melléklet](#))

Gyógyfürdő szolgáltatások támogatására 5 434,7 millió forintot hagyott jóvá az Országgyűlés, ami 1 211,6 millió forinttal, 28,7százalékkal több az előző évi tényleges felhasználásnál.

Gyógyfürdő szolgáltatás kiadásainak alakulása (millió forintban)

	2002. év	2003. év
Éves előirányzat	3 250	5 435
Tényleges felhasználás	4 223	4 464
Eltérés	973	-971
Tényleges / előirányzat	129,9%	82,1%

2003. évben gyógyfürdő szolgáltatások támogatására **4 463,3 millió forint** került kifizetésre, amely összeg a vények után kifizetett támogatáson felül magában foglalja a vénykezelési díjra, valamint a modellkísérletre kifizetett összeget is.

A gyógyfürdő kezelések alakulása támogatás típusok szerint

Szolgáltatás	Kezelések száma (ezer db)		Eltérés mértéke 2002. évhez képest	TB támogatás (millió Ft)		Eltérés mértéke 2002. évhez képest
	2002. év	2003. év		2002. év	2003. év	
Termál gyógymedence	3 621	3 689	101,9%	1 276	1 330	104,2%
Termál kádfürdő	27	24	89,5%	11	10	90,0%
Iszappakolás, iszapfürdő	341	353	103,5%	224	237	106,1%
Súlyfürdő	173	200	115,5%	70	83	117,8%
Szénsavas fürdő	97	88	90,8%	56	52	92,3%
Orvosi gyógymasszázs	2 919	2 960	101,4%	1 448	1 500	103,6%
Víz alatti vízszugármasszázs	807	845	104,6%	422	451	106,8%
Víz alatti csoportos gyógytorna	590	633	107,3%	201	221	109,9%
Komplex gyógyfürdőszolgáltatás	214	217	101,5%	295	314	106,4%
Csoportos gyógyúszás 18 év alatt	483	530	109,8%	153	174	113,8%
Összesen:	9 272	9 539	102,9%	4 158	4 373	105,2%

A vizsgált időszakban a beváltott vények után 473 millió forintot fizetett ki az OEP, amely 5,2 százalékkal haladja meg az előző év azonos időszakának kifizetéseit.

A szolgáltatás típusát tekintve a legtöbb támogatást - az előző évhez hasonlóan - az orvosi gyógymasszázs és a termál gyógymedence szolgáltatás kapta, melyek együttes támogatása az összes kifizetés 64,7 százalékát tette ki. A legkevesebb támogatást mindkét időszakban a termál kádfürdő szolgáltatás igényelte, melynek mértéke az előző évhez képest is közel 10 százalékkal csökkent.

Az előző év azonos időszakához viszonyítva legnagyobb mértékben a súlyfürdőre (17,8 százalékkal), valamint a csoportos gyógyúszásra (13,8 százalékkal) fordított támogatás összege nőtt. A kezelések számát tekintve is ugyanez az arány látható. Az előző év azonos időszakához képest csökkent a támogatás a termál kádfürdő (10 százalékkal) és a szénsavas fürdő (7,7 százalékkal) esetében.

Az anyatejellátás támogatására 2003-ban ténylegesen kifizetett felhasználás **276,3 millió forint** volt, amely 23,9 millió forinttal kevesebb mint az előirányzat.

Az előző évi és az idei felhasználás alakulását a következő táblázat mutatja be:

	millió forint	
	2002. év	2003. év
Felhasználható előirányzat	213,0	300,2
Tényleges felhasználás	124,2	276,3
Eltérés	-89,0	-23,9
Felhasználás százalékosan	58,2%	92,0%

Az anyatej támogatására a költségvetési törvény 2003-ra **300,2 millió forintos** éves előirányzatot határozott meg, ami 176,0 millió forinttal haladja meg az előző évi tényleges felhasználást (124,2 millió forint).

Az éves előirányzat és a felhasználás előző évhez mért nagy mértékű növekedésének oka a jogszabályok 2002-ben történt módosítása, amelyek egyrészt bővítették az anyatejet igénybe vevők körét (200/2002. (IX.14.) Korm. rendelet), másrészt duplájára növelték az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező literenkénti árát (8/2002. (X.4.) ESzCsM rendelet).

A gyógyszer-támogatás kiadásainak **eredeti előirányzata 198 644,2 millió forint volt**. A módosított előirányzat ezt az összeget 25 000 millió forinttal megemelte. A **módosított előirányzat így 223 644,2 millió forint**, a tényleges felhasználás pedig **233 783,9 millió forint** volt.

**2003. évi gyógyszer-támogatás előirányzatának alakulása
jogcím szerinti bontásban
(millió forintban)**

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Tényleges felhasználás
Gyógyszer-támogatás kiadásai	198 644,2	223 644,2	233 783,9
Speciális beszerésű gyógyszerkiadás	16 688,1	16 688,1	16 647,8
Vénykezelési díj	1 640,0	1 640,0	1 386,3
Gyógyszer-támogatás összesen:	216 972,3	241 972,3	251 818,0

2003. február 1-jétől az 1/2003 (I. 21.) ESzCSM rendelet határozta meg a gyógyszerek árát és támogatását, mely rendelet kiadásának előzménye, hogy 2002. június 10-én a Kormány döntésének megfelelően az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Miniszter, a Pénzügyminiszter és az OEP Főigazgatója bejelentették a gyártó szövetségek vezetőinek az áremelés elhalasztását és a 3 éves Megállapodás módosítását. A 2002. június 25-én megjelent 2197/2002. sz. Kormányhatározat előírta a 3 éves megállapodás módosítására vonatkozó tárgyalások kezdeményezését. 2002. július 12-én az OEP főigazgatója közleményben értesítette a gyártókat a tárgyalások folytatásáról.

A gyógyszergyártók kérésére a fix csoportos termékek nem kerültek újra tárgyalásra, hanem a 2002. májusában lezajlott tárgyalási eredmények kerültek kihirdetésre. Így az áremelési színvonalat sikerült 3,2 százalékra leszorítani.

A kormányzat a gyógyszertámogatások kiadásaink betartása érdekében a 2356/2002. (XI. 28) számú határozatban írta elő az új, megtakarítást jelentő elemek bevitelét a támogatási rendszerbe. Ennek alapján a 217/1997. (XII. 1.) számú Kormányrendelet az alábbi elemekkel módosult:

- a referencia termék kiválasztásának szempontjai megváltoztak;
- a fix támogatási rendszer kiterjeszhetővé vált az azonos hatástani csoportba tartozó készítményekre is;
- bevezetésre került az ún. ár-volumen megállapodás rendszere.

A hatálybalépés időpontja 2003. február 1. volt és így összességében 271 vényköteles, ill. vény nélküli termék került befogadásra.

Ebből:

- 47 termék került kiemelt támogatotti körbe,
- 85 termék 50%-os,
- 59 termék 70%-os,
- 28 termék 90%-os,
- 52 termék fix támogatásban részesül,
- 1093 fekvőbeteg gyógyintézeti, vagy ambulancián használatos készítmény került 0%-os támogatotti körbe,
- miniszteri rendelkezésre a 100, illetve 90%-os támogatással rendelhető termékek körébe összesen 148 új termék került fel.

A Globális Támogatási Volumen rendszer működése

A 2003. évi gyógyszertámogatásra fordítható eredeti előirányzat 216 972,3 millió forintban került meghatározásra, azonban már 2003. első félévében egyértelmű volt, hogy ez az előirányzat éves szinten nem tartható. Annak érdekében, hogy a 2003. évi tényleges gyógyszerkiadásokra a költségvetés fedezetet nyújtson, a 2002. évi zárszámadási törvényben a 2003. évi eredeti előirányzat 25 000 millió forinttal megemelésre került.

2003. szeptember 1-jétől életbe lépett a 101/2003. (VII. 17.) számú Kormányrendelet, amely a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Kormányrendelet (továbbiakban: R.) módosításáról rendelkezik. Ez a jogszabály teremtette meg - a megemelt kassza betartásának érdekében - a GTV, azaz a

Globális Támogatási Volumen Rendszer bevezetésének alapjait, amely 2003. szeptember 1-jétől 2003. december 31-ig volt hatályos.

A jogi szabályozás részeként az alábbi rendeletek is meghatározták a rendszer működését:

- a gyógyszer-támogatási előirányzat túlteljesülését ellentételező befizetés részletes szabályairól szóló 49/2003. (VIII. 9.) ESzCsM-PM együttes rendelet,
- a társadalombiztosítással rendelhető gyógyszerekről és a támogatás összegéről szóló 1/2003. (I.21.) ESzCsM rendelet,
- az emberi felhasználására kerülő gyógyszerek és tápszerek átmeneti árszabályozásáról szóló 103/2003. (VII.17.) Korm. rendelet.

A gyógyszer-támogatási előirányzat túlteljesülését ellentételező befizetés részletes szabályairól szóló 49/2003. (VIII. 9.) ESzCsM-PM együttes rendelet határozta meg a szerződések tartalmát, azaz az Egészségbiztosítási Alap javára történő közvetlen gyógyszer-támogatási hozzájárulás befizetésre vonatkozó részletes szerződéses feltételeket.

A megkötött szerződések szerinti végső elszámolás határideje 2004. február 27-e volt.

Ezzel a rendelettel egyidejűleg több gyógyszer-támogatás kiáramlást növelő intézkedés is életbe lépett 2003. szeptember 1-jétől:

- Alzheimer-kór gyógyszereinek támogatása (ár-volumen megállapodást megkötésével egyidejűleg),
- a II. típusú diabetes új típusú gyógyszereinek támogatása, melyek eddig nem kaptak támogatást (ár-volumen megállapodást megkötésével egyidejűleg),
- koleszterinszint csökkentők támogatásának megemlése 70 százalékról 90 százalékra,
- a 600 forint fogyasztói ár alatt támogatott gyógyszerek fogyasztói árának 120 forinttal történő megemlése.

A gyógyszer-tárak elszámolása a GTV bevezetése kapcsán nem változott, továbbra is azonos adattartalmú elszámolásokat nyújtanak be a patikák, mint a 2003. szeptember előtti időszakban. A GTV-ben maradó termékek elszámoláskor azonban szeptember hónapban csak a támogatási összeg 80 százaléka került kiutalásra.

A kormányrendeletben meghatározott maximális összeg és a ténylegesen felhasznált gyógyszer-támogatási kiadás alapján egy korrekciós hányados került megállapításra, amely alapján a GTV-s termékek esetében ún. 5. utalásként 2003. októberében kifizetésre került a gyártók részére még járó 80 százalékon felüli rész is.

Speciális beszerzésű készítmények (különkeretes beszerzések)

A speciális beszerzésű gyógyszerkiadásra fordítható keretösszeg év közben nem módosult, a tényleges kifizetés 16 647,8 millió forint volt.

Ebből a legmagasabb összeget 3 470,6 millió forintot a vérfaktor készítményekre fordította az Alap.

Méltányossági kifizetések

A kötelező egészségbiztosítási ellátásokról szóló törvény felhatalmazása alapján az OEP főigazgatója gyógyszer (a Magyarországon törzskönyvezett, illetve az Országos Gyógyszerészeti Intézet egyedi engedélyével importált készítmények) vásárlásánál különleges esetekben egyedi méltányosságot állapíthat meg. Az éves előirányzat 1 500,0 millió forint volt. Tekintettel a nagyszámú és megalapozott igényre az OEP kezdeményezésére a 2003. évi XCV. törvény 51. §-a az éves előirányzatot 4 200,0 millió forintra módosította. 2003. év végéig ezen a jogcímen 5 316,5 millió forint kifizetés történt, ami a 2002. évi 1 451,0 millió forintos felhasználáshoz képest jelentős, 3 865,5 millió forintos, 266,4 százalékos növekedést mutat.

Az év folyamán összesen 3 912 egyedi méltányossági kérelem érkezett. A kérelmek orvosszakértők véleménye alapján kerültek elbírálásra. Jelenleg haematológus-immunológus, neurológus, pulmonológus, onkológus és szülész endokrinológus szakorvosok véleményezik az eseteket. A szakmai vélemény, szociális háttér, támogatási szabályok, és irányelvek alapján készül el a javaslattétel az OEP főigazgatója számára.

A méltányossági kérelmek kifizetéseinek rohamos emelkedése abból fakad, hogy az új, Magyarországon még nem támogatott készítményekről is tájékoztatják az orvosok a betegeket. Néhány új terápiás, áttörést jelentő gyógyszer - elsősorban az onkológia, haematológia területén - igen nagy támogatás kifizetését vonja maga után. Több gyógyszer esetében a betegek kezeléséhez szükséges mennyiség ára meghaladja a betegenkénti 3-5 millió forintot. Ezeket a gyógyszereket azonban a szakmai állásfoglalások, az OGYI javaslata alapján, még a támogatásba történő bevonás előtt is el kell juttatni a betegekhez.

Vénykezelési díj

A Kormány 2002. novemberében határozatot fogadott el az *Egészségbiztosítási Alap 2003. évi gyógyszer támogatási előirányzatának betartásáról*, amely engedélyezte 2003. év elejétől a 3,2 százalékos árszínvonal-növekedést okozó gyógyszerárak és az alacsony forgalmú kis gyógyszertárak működőképességét

javító, 1 000 millió forint + ÁFA összegű differenciált árrést pótló finanszírozási rendszer bevezetését.

A jogszabály szerint a kisforgalmú gyógyszertárak 2003-ban (áprilistól-decemberig), azaz kilenc hónapon át kiegészítő vénykezelési díjban részesültek működőképességük javítása érdekében, kompenzálva a 2001. évi árrés-csökkenés következtében kieső árréstömeget.

A rendelet tervezése során 10 havi utalásra lett szétosztva az 1 milliárd forint, azonban a jogszabály késői megjelenése nem tette lehetővé a 2003. március 20-ai kifizetést. Az elmaradt egy havi kifizetés pótlására a jogszabály módosítása megtörtént, így szeptemberben az - augusztusi beadott elszámolások alapján - dupla utalásra került sor.

Fentiek alapján a 2003. évben kifizetett kiegészítő vénykezelési díj az alábbi táblázatban közölt adatoknak megfelelően teljesült:

**A 134/1999. (VII.31.) Kormányrendelet alapján
a kiegészítő vénykezelési díjtétel havi alakulása**

Hónap	Kiegészítő vénykezelési díj	Kiegészítő vénykezelési díjban részesülő patikák száma
	Ft	db
január	-	-
február	-	-
március	-	-
április	99 643 000	1 395
május	99 480 000	1 393
június	99 370 000	1 392
július	99 480 000	1 393
augusztus	99 343 000	1 392
szeptember	198 146 000	1 389
október	99 183 000	1 390
november	98 980 000	1 388
december	98 900 000	1 387
2003. év összesen	992 525 000	-

Finanszírozási előleg

2003. évben a finanszírozási előlegre vonatkozó jogszabályok a 2002. évhez képest tovább módosultak (33/2003. (III. 27.) Kormány rendelet).

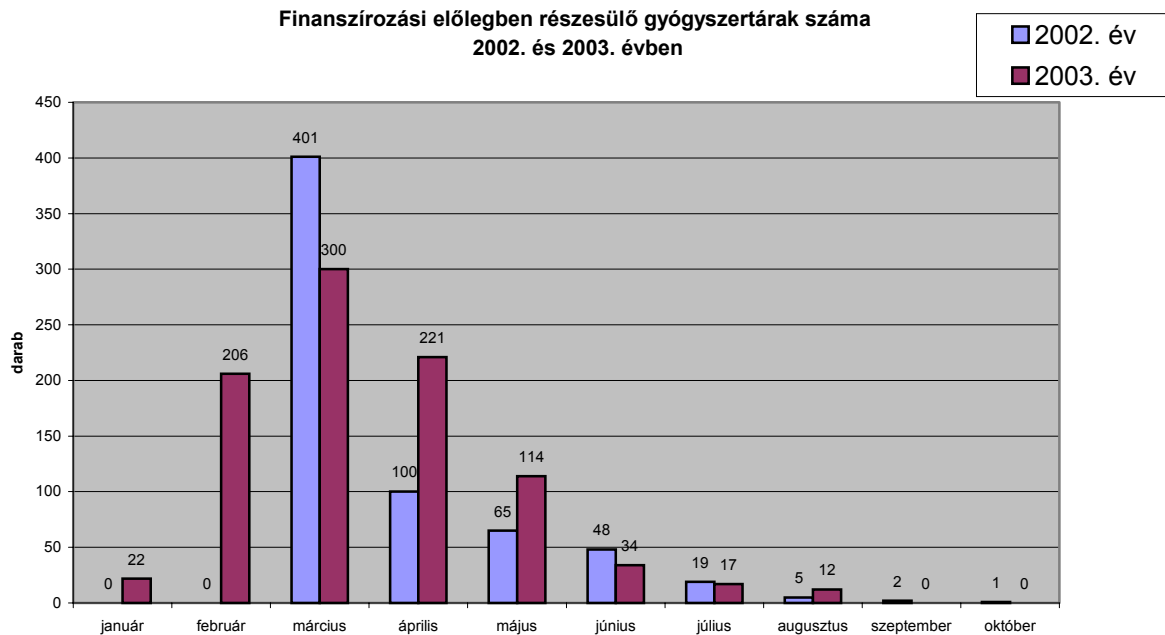
- Az igényelhető összeg nagysága a gyógyszertári forgalom 50 százalékaról 60 százalékra emelkedett.

- az igénylés benyújtásához nincs szükség a Magyar Gyógyszerész Kamara javaslatára.
- A finanszírozási előleg kérelem végső leadási határideje rögzítésre került (július 31.).

A beérkezett finanszírozási előleg kérelmek száma és az igényelt, kifizetett előlegek összege is jelentős emelkedést mutat az előző év adataihoz képest. A beérkezett és elbírált kérelmek száma 2002. évben 641, 2003. évben pedig 940 darab.

**Finanszírozási előlegben részesülő gyógyszertárak száma
2002-2003. év**

Hónap	Előlegben részesülő gyógyszertárak		Változás
	2002. év	2003. év	
	(db)	(db)	
január	0	22	22
február	0	206	206
március	401	300	-101
április	100	221	121
május	65	114	49
június	48	34	-14
július	19	17	0
augusztus	5	12	0
szeptember	2	0	0
október	1	0	0
november	0	0	0
december	0	0	0
Összesen:	641	926	285

A vizsgált időszak alatt a kiutalt kérelmek száma 44,5 százalékkal, a kiutalt finanszírozási előleg az előző időszak adatához képest 1 900 millió forinttal emelkedett.

A beérkezett kérelmek nagymértékű emelkedését több tényező is indokolja:

- a gyógyszertárak árrése 2002. július 1-je óta nem emelkedett, a kisebb forgalmú patikák likviditási helyzete tovább romlott;
- egyre nagyobb publicitást kapott a finanszírozási előleg tekintve, hogy ez egy kamatmentes - bár visszafizetendő - támogatás, ezért az a gyógyszertár is igénybe kívánja venni, amelynek anyagi helyzete nem indokolja az előleg felvételét.

2003. vizsgált időszakában 14 darab előleg kérelem került véglegesen elutasításra (2002-ben elutasítás nem történt), ezekben az esetekben – a kérelemben megküldött adatok alapján – nem állt fenn a „gyógyszerellátást veszélyeztető likviditási helyzet”.

2003. évben elutasított kérelmek száma

MEGYE	2003. év		
	Leadott kérelmek száma	Kiutalt kérelmek száma	Elutasított kérelmek száma
	db	db	db
Baranya	36	36	-
Bács-Kiskun	83	83	-
Békés	43	42	1
Borsod-Abaúj-Zemplén	60	59	1
Csongrád	43	43	-
Fejér	51	51	-
Budapest	142	139	3
Pest megye	90	88	2
Győr-Moson-Sopron	34	34	-
Hajdú-Bihar	54	54	-
Heves	45	45	-
Komárom-Esztergom	27	26	1
Nógrád	11	11	-
Somogy	26	25	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	70	68	2
Jász-Nagykun-Szolnok	34	33	1
Tolna	11	11	-
Vas	17	17	-
Veszprém	28	28	-
Zala	35	33	2
MINDÖSSZESEN	940	926	14

A kiutalt finanszírozási előleg összeg jóval nagyobb mértékben emelkedett, mint a beérkezett kérelmek száma. Ennek oka, hogy a felvehető előleg a patika előző évi gyógyszer-támogatása havi átlagának 50 százalékaról 60 százaléka emelkedett, illetve a gyógyszer-támogatás folyamatos növekedése.

A 2003. évi költségvetési törvény 67. § (1) bekezdése **8 000 millió forintot** biztosított finanszírozási előlegre, melyből az év első részében 4 147 millió forint került felhasználásra.

A 2003. szeptember 1-jétől bevezetésre került Globális Támogatási Volumenrendszer keretében a gyógyszertárak megkaphatták az ún. „alanyi jogon járó” finanszírozási előleget, a 4 147 millió forint és az éves rendelkezésre álló finanszírozási előleg keret különbségét.

Ez az előleg lényegesen eltér a már említett 4 147 millió forint értékben kifizetett finanszírozási előlegtől:

- csak az igény beadását írta elő a jogszabály (elbírálni nem kellett);
- a fel nem használt előirányzat került felosztásra az összes gyógyszertár között, (zárt forgalmú gyógyszertárak is kaphattak);
- két hónap alatt kerül visszavonásra.

Fentiek alapján 882 darab gyógyszertár két különböző fajta finanszírozási előlegben részesült, ennek ellenére azonban az előirányzat nem került teljes egészében felhasználásra, év végéig összesen **6 502,4 millió forint** előleg került kifizetésre.

Az „alanyi” finanszírozási előlegben részesülő patikák adatait a következő táblázat tartalmazza:

Határidő	Gyógyszertárak száma			Előleget igénylők száma			Előleg kiutalás	Igénylő Patikák száma/Összes patika szám
	Közforgalmú gyógyszertár	Kórházi zárt forgalmú gyógyszertár	Összes gyógyszertár	Közforgalmú gyógyszertár	Kórházi zárt forgalmú gyógyszertár	Igénylő patikák száma		
Baranya	81	0	81	27	0	27	65 978 579	33%
Bács-Kiskun	125	2	127	99	1	100	165 806 493	79%
Békés	86	4	90	61	0	61	101 288 071	68%
Borsod	128	4	132	103	0	103	165 456 078	78%
Csongrád	95	2	97	81	2	83	157 218 402	86%
Fejér	79	2	81	46	1	47	89 489 263	58%
Győr	83	1	84	59	0	59	117 371 738	70%
Hajdú	111	1	112	87	0	87	155 129 161	78%
Heves	70	1	71	63	0	63	109 089 587	89%
Komárom	61	0	61	51	0	51	101 299 893	84%
Nógrád	36	1	37	16	0	16	32 060 347	43%
Pest megye	207	3	210	70	0	70	122 321 594	33%
Somogy	74	2	76	48	1	49	89 652 242	64%
Szabolcs	115	2	117	98	0	98	154 140 227	84%
Jász-Nagykun	82	1	83	38	0	38	72 592 182	46%
Tolna	51	0	51	14	0	14	21 599 115	27%
Vas	41	0	41	27	0	27	75 267 491	66%
Veszprém	74	4	78	54	3	57	101 660 556	73%
Zala	60	1	61	53	0	53	89 357 772	87%
Budapest	349	24	373	149	0	149	367 714 764	40%
VTI	1	1	2	0	0	0	0	0%
Összesen	2 009	56	2 065	1 244	8	1 252	2 354 493 555	61%

Vényfelhasználás

2003. évben 161,4 millió darab vényt váltottak be a gyógyszertárakban, ez 0,15 százalékkal magasabb, mint az előző évben. Az összes benyújtott vény 92,4 százaléka (149,2 millió darab), a támogatott készítmények körére, 7,6 százaléka (12 268 ezer darab) a nem támogatott készítményekre vonatkozott. A nem támogatott vények aránya (7,6 százalékra) csökkent. A támogatott gyógyszerek közül a legtöbb vényt fix (27,2 százalék) támogatású, a legkevesebbet (0,1 százalék) viszont az egyéb, különböző 100 százalékkal támogatott jogcímeken (EÜ100, egyéb) váltották ki.

JOGCÍM	Vényforgalom (ezer darab)					
	2002. év		2003. év		VÁLTOZÁS 2002. évről 2003. évre	
	Vényforgalom (millió darab)	Az egyes jogcímek aránya	Vényforgalom (millió darab)	Az egyes jogcímek aránya	Változás mértéke	Az egyes jogcímek arányának változása
90% normatív	20 912	13,0%	27 549	17,1%	31,74%	131,54%
• ebből magi	10 026	6,2%	10 679	6,6%	6,51%	106,35%
70% normatív	11 429	7,1%	12 036	7,5%	5,31%	105,15%
50% normatív	15 973	9,9%	18 248	11,3%	14,24%	114,07%
Fix normatív	48 663	30,2%	43 980	27,2%	-9,62%	90,24%
0% normatív	7 450	4,6%	5 922	3,7%	-20,51%	79,37%
Normatív összesen	104 427	64,8%	107 735	66,7%	3,17%	103,01%
EÜ100	3 412	2,1%	3 561	2,2%	4,37%	104,21%
EÜ90	9 952	6,2%	11 358	7,0%	14,13%	113,96%
Külön engedély	27	0,0%	25	0,0%	-7,41%	92,45%
Közgyógy	26 600	16,5%	26 348	16,3%	-0,95%	98,91%
Egyéb100% (HM,ÜB)	123	0,1%	125	0,1%	1,63%	101,47%
Támogatott jogcímek összesen:	144 541	89,7%	149 152	92,4%	3,19%	103,04%
Nem támogatott	16 639	10,3%	12 268	7,6%	-26,27%	73,62%
ÖSSZESEN	161 180	100,0%	161 420	100,0%	0,15%	0,00%

A lakosság az év folyamán összesen 140,5 milliárd forintot fizetett ki gyógyszerekre. A kiadások 52,9 százalékát (74,4 milliárd forintot) tették ki a támogatott készítmények és 47,1 százalékát a nem támogatottak. A nem támogatott készítményekre a lakosság 22 százalékkal fizetett többet a 2002. évi összehoznál. Összességében 17,7 százalékkal fordítottak többet a betegek gyógyszerekre 2003. évben, mint az előző évben, arányaiban viszont 45,4 százalékról 47,1 százalékra emelkedett a nem támogatott gyógyszerekre fordított kiadás.

**A gyógyszerkiadásra fordított lakossági kifizetések alakulása
(2002. és 2003. év)
(vény forgalmi adatok alapján)**

Támogatási kategóriák	2002. év		2003. év		Változás 2002.-2003.	
	Értékben (millió Ft)	Részarány (%)	Értékben (millió Ft)	Részarány (%)	Változás mértéke	Az egyes jogcímek arányának változása
100%	31	0,0%	36	0,0%	0,0%	0,0%
90% + EÜ90	8 612	7,2%	11 632	8,3%	135,1%	14,7%
70%	8 507	7,1%	9 386	6,7%	110,3%	-6,3%
50%	14 541	12,2%	17 451	12,4%	120,0%	1,9%
Fix	26 730	22,4%	30 579	21,8%	114,4%	-2,8%
Külön engedélyre	44	0,0%	38	0,0%	86,4%	-26,6%
Speciál I.	0	0,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%
Kompenzáció	0	0,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%
Korrekción	1	0,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%
0% és vény nélküli	6 660	5,6%	5 268	3,7%	79,1%	-32,8%
Nem Támogatott (NT)	54 245	45,4%	66 159	47,1%	122,0%	3,6%
MINDÖSSZESEN	119 371	100,0%	140 549	100,0%	117,7%	100,0%

A **gyógyászati segédeszközök** támogatására a költségvetési törvény 2003-ra 31 956,7 millió forintot hagyott jóvá, ami 3 041,5 millió forinttal (10,5%-kal) több az előző évi tényleges felhasználásnál. A **módosított előirányzat 34 956,7 millió forint, a tényleges felhasználás 34 957,6 millió forintra** teljesült.

Az előirányzat módosításának indokai :

- 2003. május 1-jén léptek érvénybe az ártárgyalások eredményeképpen kialakult új gyógyászati segédeszköz árak. Több termékcsoporthoz (pl. hallókészülékek, szemüveglencsék) tapasztalható, hogy a betegek kivárták az új árak hatályba lépését.
- Adott termékcsoporthoz belül új, választék bővítő termékek megjelenésére került sor (pl. ostomiás eszközök, hallókészülékek), melynek eredményeként a vásárlások volumene jelentősen megnőtt. Több területen (pl. szemüveglencsék, betétek és tamponok) az árak emelésének mértéke – amely minden esetben szakmailag indokolt és elfogadott volt – a vártnál nagyobb mértékű támogatás felhasználását eredményezte.
- A lakosság romló egészségi állapota, az idősek arányának növekedése miatt évről évre nő a gyógyászati segédeszközök igénybevétele. Az

idősebb korban jelentkező betegségek (pl. érszűkületi betegségek, cukorbetegség) egy része gyógyászati segédeszközök használatára kényszeríti a betegeket.

A módosított előirányzat 2003. december 15-ig tette lehetővé a gyógyászati segédeszközök támogatására történő kifizetést. Mivel ezen előirányzat további növelésére nem került sor, és a gyógyászati segédeszköz kassza zárt, így a hiányzó összeg (1 200 millió forint) ez év januárjában, a 2004. évi előirányzat terhére került kifizetésre.

Gyógyászati segédeszközök támogatásának jogcímenkénti alakulása 2002-2003. években

JOGCÍM	2002 (millió forint)	2003 (millió forint)	Eltérés mértéke 2002. évhez képest
Közgyógy	8 085	10 484	129,7%
EÜ 100%	154	238	154,8%
EÜ 85%	-	55	-
Normatív	15 830	20 096	126,9%
Egyéb vényhez kötött felhasználás (HM, ÜB, hadirokkant)	195	247	126,8%
ÁFA és nem vényhez kötött felhasználás (modell, vénykezelési díj)	4 652	3 837	82,5%
Összesen	28 915	34 957	120,9%

A gyógyászati segédeszközök különböző támogatási jogcímeneken igényelhetők. Ezek közül a normatív, illetve a közgyógyellátási jogcímre kiadott termékek támogatási összege a legjelentősebb, a 2003. évben az összes kiadás mintegy 87,5 százalékát tették ki. Ez a tendencia jellemző az előző év azonos időszakában is.

A normatív jogcímen kiváltott segédeszközökre nyújtott támogatások az összes támogatás 57,5 százalékát tették ki. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés mértéke (126,9 százalék) kissé meghaladta az átlagos növekedés mértékét (120,9 százalék).

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező betegekre fordított támogatási kiadások az összes kiadás 30 százalékát tették ki.

Az EÜ rendelkezés alapján 85 százalékos támogatású eszközök kategória a 19/2003. (IV. 29.) ESzCsM rendelet alapján május 1-jétől jelent meg. Jelenleg mindössze egy termékcsoporthoz (ödéma elleni harisnyák alsó végtagra) tartozik ebbe a kategóriába, mely a 2003. évben az összes támogatás elhanyagolható részét tette ki. A későbbiek során várható, hogy ez a kategória magasabb arányt fog képviselni az összes támogatáson belül, mely feltételezést egyrészt az indokolja, hogy a támogatási politika fokozatos reformjával várható, hogy több termékcsoporthoz is felkerül az EÜ rendelkezés alapján 85 százalékos támogatású eszközök közé, másrészt pedig az, hogy 2003-ban csak hét hónapban jelent meg az említett kategória, míg a következőkben már teljes évet fog érinteni.

A gyógyászati segédeszköz támogatások **méltányossági alapon** történő egyedi elbírálása a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 26. §-a szerint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatójának jogkörébe tartozik. Méltányosságból a gyógyászati segédeszközök árához a jogszabályban előírtól nagyobb mértékű támogatás nyújtható, továbbá a külön jogszabályban foglaltaktól eltérő gyakorisággal is adható támogatás. Ezen túl a támogatással nem rendelhető gyógyászati segédeszközök árához is nyújtható méltányossági alapon támogatás.

A gyógyászati segédeszközök támogatására meghatározott előirányzat terhére, **különös méltánylást** érdemlő körülmények esetén **2003-ra 400 millió forintot** hagyott jóvá. Ezt az összeget 2003. év végén a költségvetési törvény módosítása kapcsán 900 millió forintra emelték.

2003. évben az egyedi méltányossági alapon engedélyezett termékek száma 35 425 db volt. A kiadott engedélyek támogatási összege 717,8 millió forintra teljesült. (Az engedélyezett termékek száma és támogatási összege a kiadott, és nem a beváltott engedélyekre vonatkozik.) A beérkezett kérelmek kb. 90 százaléka került elfogadásra.

2003. évben az elfogadott kérelmek alapján engedélyezett összeg összesen 717,8 millió forint, a 900 millió forintos éves módosított előirányzat 79,8 százaléka. Ez az összeg az eredeti előirányzatot 318 millió forintra haladta meg.

Egyedi engedélyek esetében a legtöbb támogatás inzulinpumpákra és légzést támogató eszközökre került kifizetésre. Ez utóbbi eszközökből a CPAP készülékek 2003. évtől kerültek átsorolásra kölcsönzésből az egyedi méltányossági engedélyek elszámolási csoportjába.

Az utazási költségtérítésre fordított kiadás 4 750,1 millió forint, az előirányzatnál 190,6 millió forintra, 4,2 százalékkal, a 2002. évi tényszámnál

476,3 millió forinttal, 11,1 százalékkal több. Az előirányzatot meghaladó kiadásnövekedés tartalmazza a szűrővizsgálatokra (pl. mammográfia) utazók költségtérítését. Az előző évhez viszonyított növekedés az előbb említett szűrővizsgálati költségtérítésen kívül a 2003. évi MÁV, valamint az autóbuszjegyek árának emelését is magában foglalja.

A nemzetközi egyezményekből eredő kiadásokra 885,2 millió forintot irányozott elő a költségvetés, a tényleges teljesítés **975,8 millió forint** volt, amely 10,2 százalékos túllépést jelent.

A felmerült kiadások nagy részét a külföldieket ellátó magyar egészségügyi szolgáltatóknak kifizetett finanszírozási összeg teszi ki (a korábbi egészségügyi tárgyú kétoldalú egyezmények alapján). A felhasználás kisebb részét jelenti a német és osztrák betegbiztosítási szerv által a Németországban, illetve Ausztriában tartózkodó magyar biztosítottak ellátására vonatkozóan kiállított számlák térítése a német és osztrák betegbiztosítási összekötő szerv felé.

A külföldön felmerült sürgősségi ellátások 2003. évi előirányzata 139 millió forint, teljesítése **75,5 millió forint**.

Ezen előirányzat kiadásainak éves teljesítése nem haladja meg a 139 millió forintot, tekintettel arra, hogy az 1997. évi LXXXIII. törvény 27. § (1) bekezdése értelmében a magyar biztosított által külföldön igénybevett sürgősségi ellátások költségét az egészségbiztosítás az igénybevétel idején érvényes belföldi költség mértékének megfelelő összegben téríti meg. Ez az összeg lényegesen kevesebb, mint a külföldön igénybevett ellátás tényleges költsége.

Az **egyéb kiadások** alcím együttes felhasználása 4 544,0 millió forint volt, az eredeti előirányzatnál 2 158,9 millió forinttal, 90,5 százalékkal, a módosított előirányzatnál 1 585,4 millió forinttal, 53,6 százalékkal magasabb. Az előző évhez mért növekedés 1 913,3 millió forint, 72,7 százalék.

Az egyéb kiadások felhasználásán belül a **kifizetőhelyeket megillető költségtérítés** jogcímre fordított kiadás 2003. évben 1 147,5 millió forint volt, amely az előirányzatot 217,5 millió forinttal, 23,4 százalékkal, az előző évi tényszámot 165,9 millió forinttal, 16,9 százalékkal haladta meg.

Az egyéb kiadások másik jogcíme, a **postaköltség és egyéb kiadások** együttes összege 3 396,5 millió forint, amely az eredeti előirányzat összegét 1 941,4 millió forinttal, a módosított előirányzatot pedig 1 368,3 millió forinttal lépte túl. A jogcímen év közben 573,1 millió forint összegű előirányzat módosítás történt a Segítő Jobb Alapítvány részére történő átutalás érdekében. A költségvetési törvény 127. §-a szerinti átutalás összege a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó

munkát vállaló személyek 2002. évben teljesített társadalombiztosítási befizetései és az általuk igénybe vett ellátások költségei különbözetével egyezik meg (az E. Alapnál ez bevételi többletként jelentkezett).

A jogcím előirányzatából további 50 millió forint a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 71.§-ának (4) bekezdése alapján a Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány támogatására került felhasználásra. Az OEP és az Alapítvány között létrejött Támogatási Szerződés alapján a fenti összeg az év utolsó negyedében került átutalásra az Alapítvány részére. A támogatás célja a súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek korai fejlesztését elősegítő mikrobuszok beszerzése volt. A kistélepelesen élő gyermekek fejlesztési centrumokba történő eljuttatáshoz 10 darab különleges kialakítású, speciális mikrobusz pályázati úton történő beszerzésére került sor. A beszerzés teljes összege a Közalapítvány kuratóriumának döntése alapján összesen 67,9 millió volt, amelyből 50 millió forint az Egészségbiztosítási Alap által biztosított támogatás, 17,9 millió forintot pedig az Oktatási Minisztérium utalta át részükre.

A postaköltség és egyéb kiadások előirányzat túllépése főként a peren kívüli megállapodásból eredő kifizetésekből származott 1 080,1 millió forint összegben. Az OEP 2000 óta pereskedett a Nemzetközi Egészségügyi Központ Kft-vel, illetve 2001. szeptembere óta a Magyar Honvédség Központi Honvédkórház H-MED Diagnosztika Kft-vel egy-egy vitatott, gyógyító-megelőző ellátásokat érintő finanszírozási összegben. A várhatóan még évekig húzódó, végül igen magas per- és kamatköltséggel járó döntés helyett a felek peren kívüli egyezség keretében állapodtak meg, mely az OEP részére 1 000, illetve 80,1 millió forint kifizetését írta elő. Az egyezséget végül a Legfelsőbb Bíróság is jóváhagyta.

Az évközben megemelt postai díjszabás, valamint a késedelmi kamat és egyéb elszámolásból eredő 269,2 millió forint többlet is hozzájárult az előirányzat túllépéséhez. Az előző évi tényadathoz képest a kiadásnövekedés 1 747,4 millió forint volt.

Vagyongazdálkodás kiadásai

A **vagyongazdálkodás** kiadási előirányzata 250,0 millió forint volt, a tényleges kifizetés az előirányzattól eltérő szerkezetben **413,2 millió forint**, ami 163,2 millió forinttal, 65,0 százalékkal magasabb a törvényben előírtnál.

A kiadások között a legjelentősebb tétel (359,4 millió forint) a Postabank Rt. részvényekkel kapcsolatos viszontgaranciális fizetési kötelezettség teljesítése (351,5 millió forint tőke és 7,9 millió forint kamat) volt. E jogcímen – 2003. évben lejárt kötelezettség – a további években kiadás már nem merülhet fel.

Az előirányzott 7,8 millió forinttal szemben 7,5 millió forint kiadás jelentkezett a járuléktartozás fejében átvett vagyonnal kapcsolatban. Ebből 5,7 millió

forintot tettek ki a KVI részére értékesítésre és az értékesítést megelőző vagyonkezelésre átadott ingatlanok értékesítésének és hasznosításának kiadásai, további 1,0 millió forint kiadást jelentett az értékpapírok letéti őrzési díja, valamint a KVI-nek az értékesítés után elszámolt 0,8 millió forintos költségtérítése.

Az egyéb vagyon tekintetében összesen 46,3 millió forint került elszámolásra. Ebből 45,8 millió forint üzemeltetésből, fenntartásból származó nem tervezett kiadás, továbbá 0,5 millió forint a részvények letéti őrzési díja.

Működési célú kiadások

A **működési kiadások** eredeti előirányzata **22 793,1 millió forint**, a módosított (konszolidált) előirányzat 25 813,3 millió forint, a **konszolidált teljesítés 23 725,8 millió forint**. A konszolidálás 659,7 millió forintos összege a módosított előirányzatot és a teljesítést érinti a kötelezettséggel nem terhelt maradvány E. Alap részére történő beutalása (378,8 millió forint, ebből igazgatási szervek: 0,2 millió forint), a MEP-ek részére átutalt maradvány fedezet (223,2 millió forint), a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradványból az OOSZI és a VTI létszámleépítéssel összefüggő kiadásaira biztosított források (18,8 millió forint), a térítésmentes nyomtatványok kiadásai (24,1 millió forint), valamint a MEP-ek közötti pénzeszköz-átadások (8,8 millió forint) és az FPEP részére biztosított forrás (6,0 millió forint) figyelembevételével.

Központi hivatali szerv

A **központi hivatali szerv** eredeti kiadási előirányzata **15 712,3 millió forint**, a konszolidált módosított előirányzat 18 797,5 millió forint, a teljesítés 17 371,3 millió forint.

A költségvetési törvény az Országos Egészségbiztosítási Pénztár személyi juttatásaira 8 662,3 millió forint, munkaadókat terhelő járuléka 2 909,7 millió forint eredeti előirányzatot hagyott jóvá.

A személyi juttatási, illetve munkaadókat terhelő járulékok előirányzatán az előző évi maradvány az áthúzódó kötelezettségekre, illetve – a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradványból a Pénzügyminisztérium engedélye alapján – a kormányzati létszámcsökkentésekkel összefüggő 2003. évi kiadások egy részére nyújtott fedezetet (68,8, illetve 22,4 millió forint). A központi kezelésű előirányzatokból átcsoportosítást követően az EU csatlakozás feladataira 60,0 millió forint személyi juttatás és 19,2 millió forint járulék került felhasználásra. Az illetménygazdálkodás elkülönített előirányzatából a 2003.

január 1-jén bevezetett diplomás minimálbér bevezetésével összefüggő kiadásokra, valamint a 2003. július 1-jei hatályú köztisztviselői illetményfejlesztés többleteire 496,8 millió forint személyi juttatási és 159,0 millió forint járulék előirányzatot használt fel a központi hivatali szerv.

Az OEP-nél és megyei szervezeteinél dolgozó főtisztviselők illetménykülönbözetére 24,1 millió forint személyi juttatási és 10,5 millió forint járulék többletforrást biztosított az ESzCsM. A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény egyszeri jellegű felhatalmazása alapján a visszamenőleges hatállyal (2003. január 1.) növekvő ruházati költségtérítés kifizetéséhez a szükséges forrásokat belső átcsoportosítással, a dologi kiadások terhére növelte az OEP, 59,5 millió forint összegben. Csökkentette ugyanakkor a rendelkezésre álló kiadási lehetőségeket év közben a megyei igazgatási szervek részére biztosított pótelőirányzatok összege (közlekedési költségtérítés).

Az APEH által elismert adó- és járulék túlfizetésből származó pénzforgalom nélküli, 213,5 millió forintos többletbevételből 92,0 millió forintot a személyi kiadásokra, a fennmaradó részt pedig munkaadókat terhelő járulékok befizetésére használta fel az OEP.

A személyi juttatási előirányzat részét képezte az informatikai fejlesztésekre rendelkezésre álló 72,0 millió forintos előirányzat-rész is (23,0 millió forint járulékkal), amely alapvetően a saját dolgozók által végrehajtott szoftverfejlesztésekre nyújtott pénzügyi fedezetet.

A 9 460,9 millió forintos módosított személyi juttatási előirányzat felhasználása 9 318,9 millió forint, a maradvány összegét csaknem teljes egészében kötelezettség terheli.

A munkaadókat terhelő járulékok módosított előirányzata 3 212,0 millió forint, a teljesítés 3 147,7 millió forint.

Az OEP-nél a megyei igazgatási szervekre is kiterjedő centralizált létszám- és bérgazdálkodási rendszer működik, ennek megfelelően a MEP-ek személyi juttatásának, járulékainak legnagyobb része, valamint teljes létszám-előirányzata az OEP költségvetésében jelenik meg.

A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény módosítása éves szinten országosan 7,15 százalékos kereset-növekedést eredményezett. A köztisztviselők béremelésével együtt a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozók körében is bérfejlesztésre került sor.

"A kormányzati létszámcsökkentésről szóló 1106/2003. (X. 31.) Korm. határozat végrehajtásával az OEP-nél és területi igazgatási szerveinél 243 álláshely megszüntetésére került sor, ezzel a fejezeti szintű engedélyezett létszám (az igazgatási szervekkel együtt) 4356 főről 4113 főre csökkent."

A dologi kiadások eredeti előirányzata 2 452,3 millió forint, a konszolidált módosított előirányzat 3 109,3 millió forint, a tényleges (konszolidált) felhasználás 2 469,8 millió forint volt.

Az előirányzat növelésének egyik forrása az előző évi előirányzat-maradvány összege (686,9 millió forint), az EU csatlakozás címén központi kezelésű előirányzatként rendelkezésre álló 33,3 millió forintos dologi előirányzat, illetve a többletbevétel (61,4 millió forint). Ez utóbbi többletforrás jórészt a működési bevételi előirányzat túlteljesítéséből, gépek, eszközök értékesítéséből, a közösen üzemeltetett ingatlanok utáni APEH térítésből, valamint a gázár-kompenzációból adódik. Ezen túl a korábbi évekhez hasonlóan 2003-ban is részesült az OEP a Belügyminisztérium célelőirányzatából, amely alapvetően képzési, humán-erőforrás fejlesztési célokat szolgál.

Csökkentette a dologi előirányzatot a személyi juttatásokra irányuló bázisba épülő 59,5 millió forintos átcsoportosítás (ruházati költségtérítés emelkedése), illetve az igazgatási szerveink részére való átcsoportosítások (65,1 millió forint). Ez utóbbi előirányzat-módosítások alapvetően feladat-átadással/átvétellel kapcsolatosak, így biztosította az OEP többek között az egészségbiztosítási és statisztikai nyomtatványok beszerzésének, a CD Jogtár és Céghírek előfizetések, illetve különböző eseti jellegű többletigények fedezetét.

A konszolidálás a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt előirányzat-maradvány E. Alap részére beutalt 378,8 millió forintos összegét érinti.

A dologi kiadások előirányzata magában foglalja a költségvetési törvényben meghatározott célfeladatok megvalósításához rendelkezésre bocsátott forrásokat is, az OEP esetében az Informatikai fejlesztések dologi kiadásait.

Az Informatikai fejlesztési dologi kiadások eredeti előirányzata 547,0 millió forint, a módosított előirányzat 927,4 millió forint, a teljesítés 537,7 millió forint. Az előző évi maradvány részét képezi az elektronikus pénztárca kialakításával összefüggő kiadásokra a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradványból biztosított 163,0 millió forint is. A felhasználás elsősorban kellékanyagok beszerzéséhez, az alkalmazott szoftverek folyamatos karbantartásához, aktualizálásához, illetve a bérelt szoftverekkel kapcsolatos

karbantartásokhoz, valamint informatikai szaktanácsadáshoz kapcsolódik. A maradványból 357,1 millió forint kötelezettséggel terhelt.

Összességében a dologi kiadások teljesítésében a legnagyobb részarányt a kommunikációs és szolgáltatási (üzemeltetési és fenntartási), valamint a kapcsolódó ÁFA kiadások teszik ki, ezen belül is főként a bérleti díjak. Az OEP központi épülete nem nyújt elégséges férőhelyet a dolgozók részére, ezért bérlemény igénybevétele szükséges (Róbert Károly körút).

A központi hivatali szerv kamatfizetések előirányzata a Világbanki hitellel összefüggő kiadásokra, a hitelhez kapcsolódó kamatfizetésre 225,0 millió forintot tartalmaz (a tőketörlesztés fedezetével együtt összességében 790,0 millió forintot biztosított a költségvetési törvény). A tőke- és a kamattörlesztés évente két részletben a félév végén fizetendő az Államadósság Kezelő Központ Rt. által megadott árfolyam adatok alapján. A fenti összeg oly módon nyújtott fedezetet a tényleges kiadásokra, hogy a kamatfizetés előirányzatát 18,0 millió forinttal csökkenteni kellett a kölcsönök előirányzatának javára. Ennek következtében a kamatkiadások módosított előirányzata 207,0 millió forint, a teljesítés 205,7 millió forint. A maradvány összege, tekintettel az előirányzat cél jellegére, kötelezettségvállalással nem terheltnek minősül.

Az egyéb működési célú támogatások eredeti előirányzatának 10,0 millió forintos összege megemelésre került az előző évi maradvány 0,1 millió forintos összegével, a teljesítés 6,1 millió forint.

Az beruházások (informatikai fejlesztési kiadásokkal együtt számított) eredeti előirányzata 711,5 millió forint, a módosított előirányzat 2 023,2 millió forint, a teljesítés 1 491,5 millió forint.

Az előirányzatok az intézményi beruházások mellett az EU csatlakozással összefüggő feladatok beruházási célú előirányzatait, valamint az informatikai fejlesztési kiadásokat is magukban foglalják.

A szűkebb értelemben vett – informatikai fejlesztések nélküli – intézményi beruházási célokra az OEP 153,5 millió forint eredeti előirányzattal rendelkezett. A forrásokat egyrészt növelte az előző évi előirányzat-maradvány 203,7 millió forintos összege, valamint működési és felhalmozási többletbevételekből 41,5 millió forint. Az igazgatási szervek és az OEP közötti átcsoportosításokból további 10,8 millió forint, a felújítási előirányzat csökkentéséből pedig 79,0 millió forintos többletforrás állt rendelkezésre.

Összességében az OEP 2003-ban 488,5 millió forint intézményi beruházási előirányzattal rendelkezett.

Az intézményi beruházási előirányzat terhére megvalósult, illetve folyamatban lévő legfontosabb feladatok:

- A Bács-Kiskun MEP részére az OEP megvásárolta a Kecskemét, Izsáki út 8. szám alatti irodaházat (332,2 millió forint), valamint az FPEP részére a Cegléd, Kossuth tér 1. szám alatti irodaházat (összesen: 150,0 millió forint, ebből 2002-es kifizetés: 75,0 millió forint).
- Építési jellegű beruházásként folytatódott a mozgáskorlátozottak akadálymentes bejutásának biztosítása, a MEP-ek tűz- és behatolásjelző rendszereinek-, a szünetmentes hálózati rendszerek és a számítógépterem automatizált tűzoltó berendezéseinek kiépítése.
- Gépek, berendezések, felszerelések vásárlása keretében a Teve utcai irodaházban az elhelyezéshez irodabútorokat, gördülő irattári berendezéseket vásárolt az OEP (161,5 millió forint), valamint a hivatali munka gyorsítása érdekében fénymásoló és iratmegsemmisítő gépek beszerzésére került sor (73,5 millió forint). Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az elhasználódott gépjárművek cseréje is folytatódott.

A jövő évre áthúzódó kötelezettséget jelent a MEP-ek biztonságtechnikai, behatolásjelző rendszerei fejlesztésének következő üteme, a ceglédi ingatlanvásárlás II. üteme 75,0 millió forint összegben, a csopaki üdülő rekonstrukciójának II. üteme, Egerben irodaterület vásárlása, továbbá klímaberendezések, szünetmentes áramforrások, irodai bútorok beszerzése a megyei pénztáraknál.

Az EU csatlakozás felkészülési kiadásaira rendelkezésre álló 20,0 millió forint beruházási előirányzat a MIGRA rendszer fejlesztésének fedezetét képezte, a nemzetközi egyezményekkel kapcsolatos ügyviteli feladatokat támogatja. A teljesítés 7,6 millió forint.

Az informatikai fejlesztések 2003. évi 558,0 millió forintos eredeti beruházási előirányzatát az előző évi maradvány 877,4 millió forintos összegével, amely tartalmazza a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradványból az elektronikus pénztárca kialakítására (az Egészségbiztosítási Alap 2003. évi gyógyszer támogatási előirányzatának betartásáról szóló 2356/2002. (XI. 28.) Korm. határozat 3. pontja) felhasználható 127,0 millió forintot is. További 79,3 millió forint, informatikai eszközök értékesítéséből befolyó bevétel is fejlesztési célok megvalósítását szolgálta. Az 1 514,7 millió forintos módosított előirányzat 2003. évi teljesítése 1 063,8 millió forint. A maradványból 429,8 millió forint kötelezettséggel terhelt, elsősorban az elektronikus pénztárca kialakításával összefüggő – jelenleg is közbeszerzési eljárás alatt álló –

feladatok, illetve különböző szoftverek (E pénz, Pénzell, bér- és létszámgazdálkodási program) fejlesztésének fedezetét képezve. A tárgyévi előirányzatokból hardver és szoftver beszerzések, fejlesztések mellett folytatódhatott az egységes informatikai standard kialakítása, az informatikai háttér kiépítése.

A felújítás eredetileg 140,5 millió forintban meghatározott előirányzata az előző évi maradvány igénybevételével, illetve az alcímek közötti átcsoportosításokkal, továbbá a beruházási források növelésével 64,6 millió forintra módosult, 37,1 millió forintos teljesítés mellett.

A felújítás jellegű munkák alapvetően a meglévő ingatlanállomány állagmegőrzésére irányultak. Az 1998-ban megkezdett, a működési célú ingatlanok üzemeltetési költségeinek csökkentésére irányuló program keretében folytatódott a homlokzati nyílászárók cseréje, a fűtés- és villamos hálózatok rekonstrukciója, az energiaellátási rendszerek korszerűsítése, az épületek hőszigetelésének modernizálása. Az előzetes terveknek megfelelően folytatódott a biztonságtechnikai rendszerek korszerűsítése.

Az egyéb felhalmozási célú kiadások módosított előirányzatának 20,0 millió forintos összege a Közhiteles Nemzeti Egészségügyi Törzs adatbázis kialakítására kiírt IKB pályázat határidejének elmulasztása miatt a MEH részére visszafizetett (informatikai fejlesztési keret részét képező) 20,0 millió forintot tartalmazza.

A kölcsönök nyújtására fordítható 601,0 millió forintból 565,0 millió forint a Világbanki hitel tőketörlesztésének fedezetéül szolgált, 36 millió forint a munkavállalók részére nyújtandó lakáskölcsönök forrásaként állt rendelkezésre. A tőketörlesztés kiadásait év közben egy 18,0 millió forintos átcsoportosítás növelte a kamatkidadások terhére, a lakáskölcsönök előirányzatát pedig a korábbi hitelek törlesztéséből származó többletbevételből 71,4 millió forintos összeggel emelte meg az OEP, így a módosított előirányzat összességében 690,4 millió forint, a felhasználás 674,5 millió forint. A maradvány kötelezettséggel nem terhelt.

Igazgatási szervek

Az igazgatási szervek alcím az Országos Orvosszakértői Intézetet, a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóságot, valamint 2003. január 1-jétől, a jogi önállóság visszaállításával – címrendi változásként – a Fővárosi és Pest Megyei, illetve a Megyei Egészségbiztosítási Pénztárakat is magába foglalja.

Az alcím eredeti előirányzata 6 195,8 millió forint, a konszolidált módosított előirányzat 7 014,8 millió forint, a konszolidált teljesítés 6354,5 millió forint.

Az igazgatási szervek együttesen 1 829,2 millió forintos személyi juttatási előirányzatát év közben növelte a 2002. évi előirányzat-maradvány (5,0 millió forint), az illetménygazdálkodás előirányzatából a diplomás minimálbér többletkiadásaira, valamint a július 1-jei hatályú illetményfejlesztésre történő átcsoportosítás (72,5 millió forint). További 9,8 millió forintos többletet jelentett a ruházati költségtérítés emelkedése miatti belső átcsoportosítás a dologi kiadások terhére, valamint a MEP-ek részére biztosított pótelőirányzatok (11,3 millió forint). Az OOSZI a járóbeteg-szakellátás eredeti előirányzaton felül befolyó bevételéből 92,6 millió forintot fordított a személyi feltételek javítására, ösztönzésre. A kormányzati létszámleépítés kiadásaira a 2002. évi kötelezettséggel nem terhelt maradvány terhére 14,2 millió forintot használhattak fel igazgatási szerveink. A módosított előirányzat (2 034,6 millió forint) teljesítése 2 000,6 millió forint. A maradványból 9,0 millió forintot terhel kötelezettség, a további maradványrészek – 4 hónapon túl betöltetlen álláshelyek miatt – kötelezettséggel nem terheltnek minősülnek.

Az igazgatási szervek alcím személyi juttatási és járulék előirányzatai a központosított létszám- és bér-gazdálkodásra tekintettel csak az OOSZI és a VTI említett előirányzatait tartalmazzák teljes körűen, a megyei pénztárak létszáma, illetve bér jellegű személyi kiadásai a központi hivatali szervnél jelennek meg.

A munkaadókat terhelő járulékok előirányzatának évközi alakulása alapvetően a személyi juttatásokéhoz igazodik, a 480,2 millió forintos eredeti kiadási lehetőség ennek megfelelően év közben 596,3 millió forintra módosult, a teljesítés 589,9 millió forint.

A dologi kiadások 3 398,6 millió forintos eredeti előirányzata (FPEP elhelyezési kiadásaival együtt) nem nyújtott elégséges fedezetet a működtetési kiadásokhoz, ezért a bevételekből származó többletforrások bevonására is szükség volt. Összességében 79,5 többletbevételt előirányzatosított a felügyeletei szerv dologi célra, amely alapvetően a megyei társszervekkel (APEH, Magyar Államkincstár) közösen használt, de a megyei pénztárak által üzemeltetett ingatlanok utáni térítésekből, valamint az OOSZI járóbeteg-szakellátásból származó bevételeiből

származott. A dologi maradvány összege az OOSZI és a VTI esetében 34,0 millió forint, a MEP-ek vonatkozásában 213,5 millió forint. Ez utóbbi összeget az OEP vette igénybe és átutalással biztosította a MEP-ek részére, amely összeg így formailag többletbevételként jelent meg. A jogi személyiség visszaállításával összefüggő feladat-változások miatt a központi hivatali szerv 65,1 millió forint pótelőirányzatot biztosított igazgatási szerveink részére. Csökkentette a felhasználási lehetőségeket a ruhapénz emelkedése-, illetve a szociális keret létrehozása miatti, valamint a térítésmentes nyomtatványok beszerzésével összefüggő belső átcsoportosítás (34,0 millió forint). A VTI megszűnő bérleménye miatt felszabaduló források is a MEP-ek többletfeladatának zavartalan ellátását szolgálták.

A módosított előirányzat (FPEP elhelyezési kiadásaival együtt) 3 756,7 millió forint, a felhasználás 3 413,0 millió forint. A maradvány közel teljes egészében kötelezettséggel terhelt (327,3 millió forint).

A dologi kiadások legjelentősebb kiadási tételét igazgatási szerveink vonatkozásában 2002. évben is a bérleti díjak jelentették, az FPEP-nél a Teve utcai ingatlan miatt, az OOSZI-nál az egészségügyi intézményekben működő vidéki bizottságok bérleményben való elhelyezésével összefüggésben.

Közbeszerzési eljárás eredményeként 2001. december 29-én az OEP megkötötte az FPEP ideiglenes elhelyezését biztosító Teve utcai irodaépületre vonatkozó bérleti szerződést. Az Igazgatási szervek fent jelzett dologi kiadásain belül e célra (bérleti és üzemeltetési díj) eredetileg rendelkezésre álló 872,2 millió forint a 2002. évi előirányzat-maradványból (2002. december havi bérleti díj) 58,5 millió forinttal, többletbevételből – amely az egy évre előre megállapított üzemeltetési díjak utólagos elszámolása miatti különbözet visszafizetéséből adódik – 8,3 millió forinttal egészült ki. A 939,0 millió forintos módosított előirányzat felhasználása 851,2 millió forint, a maradványból 79,5 millió forint (2003. december havi bérleti díj) kötelezettséget tartunk nyilván.

Az egyéb működési célú támogatások, kiadások 0,2 millió forintos módosított előirányzata a VTI által belső átcsoportosítással létrehozott szociális keret kiadásait foglalja magában.

Igazgatási szerveink költségvetési törvényben megállapított beruházási előirányzata 282,7 millió forint volt, amely 391,0 millió forintra egészült ki az alcímek közötti átcsoportosításból, az előző évi maradványból, illetve többletbevételből. A felhalmozási kiadások egy része az OOSZI új, Damjanich utcai székházával összefüggő feladatok fedezetét képezte (bútorbeszerzések, hűtőrendszer kialakítása). A források lehetővé tették továbbá az informatikai rendszerek korszerűsítését (számítástechnikai, ügyvitel-technikai eszközök

beszerzése), az előregedett gépjárműpark folyamatos cseréjét, a mozgássérültek közlekedését segítő lift beszerzését. A csopaki Oktatási és Üdülési központ rekonstrukciójának elhúzódása miatt a felszabaduló forrásokból lehetőség nyílt a Veszprém megyei Egészségbiztosítási Pénztárnál tetőtér beépítésére, a Heves megyei Egészségbiztosítási Pénztárnál irattár kialakítására, a Tolna megyei Egészségbiztosítási Pénztárnál ügyfélszolgálati iroda klíma berendezéssel történő felszerelésére.

A beruházási előirányzat teljesítése 224,6 millió forint.

A felújítási célokra eredetileg biztosított 205,1 millió forint év közben 231,4 millió forintra növekedett többletbevételből, az előző évi áthúzódó kötelezettségek fedezetéből, valamint alcímek közötti átcsoportosításból. Ebből a keretből MEP hatáskörbe tartozó felújítási feladatok megvalósítására került sor, valamint a Damjanich utcai OOSZI székház belső liftjének korszerűsítése, az irattár kialakítása történt meg. Az előirányzattól való jelentős teljesítési elmaradást a Damjanich u. székház rekonstrukciójának közbeszerzési eljárás keretében történő végrehajtása magyarázza.

A teljesítés 121,6 millió forint, a 109,8 millió forint összegű maradvány teljes egészében kötelezettséggel terhelt, amelyből 91,5 millió forint a Damjanich utcai ingatlan több éven át húzódó rekonstrukciójához kapcsolódik.

A munkavállalók lakáscélú támogatását szolgáló kölcsönök előirányzatán a módosított előirányzat és a teljesítés egyaránt 4,6 millió forint. Az előirányzat az igazgatási szervek Lakásalap számlájára beérkezett törlesztő-részletek OEP-hez történő átutalására nyújt fedezetet.

Központi kezelésű előirányzatok

Az elkülönítetten rendelkezésre álló, központi kezelésű előirányzatokat az államháztartási törvény vonatkozó rendelkezései alapján a teljesítés helyének megfelelő alcímre kell átcsoportosítani, azok összege a központi hivatali szerv és az igazgatási szervek alcímek módosított előirányzati és teljesítési adataiban jelenik meg.

Az EU csatlakozás felkészülési kiadásaira eredeti előirányzatként 132,5 millió forintot, illetve 18 fős létszámfejlesztést biztosított a költségvetési törvény. Az előirányzatokat év közben az előző évi hasonló célra rendelkezésre álló maradványából megemelte az OEP. A módosított előirányzat összege így 167,1 millió forint, ebből a személyi juttatásoké 60,0 millió forint, a járulékoké 19,2 millió forint, a dologi kiadásoké 67,9 millió forint, a beruházások összege

pedig 20,0 millió forint. Az előirányzat terhére 141,2 millió forint teljesítés történt.

A személyi juttatási és járulék előirányzatok a létszámfejlesztésből adódóan az illetmények és közterhek kifizetésére nyújtottak fedezetet, a dologi előirányzatokból pedig részben a többletlétszámhoz kapcsolódó, arányos közüzemi és egyéb rezsiköltségeket teljesítette az OEP.

A dologi kiadások az európai integrációval összefüggésben megvalósuló külföldi kiküldetéseket, illetve a nemzetközi konferenciákon való részvételt is lehetővé tették. Az előirányzatot terhelik az OEP köztisztviselői ECDL oktatásának kiadásai, a konferenciák költségei és a nyelvi képzésekhez kapcsolódó kifizetések, valamint a szakmai tanulmányok, programok elkészítésének költségei is.

A beruházási előirányzatot a MIGRA rendszer fejlesztésére használta fel az OEP, amely a nemzetközi egyezményekkel kapcsolatos ügyviteli feladatokat támogatja.

Az illetménygazdálkodás elkülönített előirányzatán a költségvetési törvény eredeti előirányzatként összességében 752,5 millió forint (570,1 millió forint személyi juttatás, 182,4 millió forint járulék) előirányzatot biztosított a minimálbér emelése miatti, a felmentésekkel összefüggő egyszeri, illetve a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény módosításából adódó többletkiadásokra.

Fenti összeget a felhasználáshoz a teljesítés helyének megfelelő alcímre - OEP illetve igazgatási szervek – kellett csoportosítani. Ez az előirányzat-módosítás a költségvetési törvény 63.§ (3) b) pontja alapján a pénzügyminiszter egyetértése mellett az egészségügyi miniszter hatáskörében történt meg.

Az előirányzat összege fedezetet nyújtott a diplomás minimálbér bevezetéséből adódó többletkiadásokra, a 2003. július 1-jei illetményfejlesztésre, a nyelvpótlék emelkedésére.

Az elkülönített előirányzatként rendelkezésre álló előirányzatot az OEP, az OOSZI és a VTI az át nem csoportosított 1,0 millió forintos összeg kivételével teljes mértékben felhasználta.

Előirányzat-maradvány

A 2003. évi működési előirányzat-maradvány összege 2 061,7 millió forint. Ezen belül a tárgyévi előirányzat-maradvány 1 668,3 millió forint, amely – a

konzolidált adatok figyelembevételével – a 2 087,5 millió forintos kiadási megtakarításból és a 419,2 millió forintos bevételi elmaradásból tevődik össze.

A 2002. évi előirányzat-maradvány összege 2 616,5 millió forint, amelyből eredetileg 1 916,4 millió forint volt kötelezettséggel terhelt, de az évközi korrekciók (PM felülvizsgálat: 7314/29/2003. PM levél, 2253/2003. (X. 15.) Korm. határozat, 2327/2003. (XII. 16.) Korm. határozat) során ez az összeg 1 837,7 millió forintra módosult. A kötelezettséggel nem terhelt részből a Pénzügyminisztérium engedélye alapján 400,0 millió forint felhasználására nyílt lehetőség a közgyógyellátással összefüggő informatikai fejlesztési feladatokra (elektronikus pénztárca kialakítása). Ebből a 400,0 millió forintos előirányzatból 2003. december folyamán a Pénzügyminisztérium elrendelte 110,0 millió forint felhasználását a kormányzati létszámcsökkentés többletkiadásaira. Összeségében 378,8 millió forint befizetési kötelezettség teljesítésére került sor az E. Alap részére, amely összeg konszolidálásra került. A teljes maradványból 2002-ben 2 219,4 millió forint lett felhasználva. A fennmaradó összegből 360,2 millió forint továbbra is kötelezettséggel terhelt.

Összeségében a tárgyévi és az előző évek előirányzat-maradványa 2 061,7 millió forint, amelyből 1 958,6 millió forint kötelezettséggel terhelt. A kötelezettséggel nem terhelt maradvány összege 103,1 millió forint. A kötelezettséggel terhelt maradványból 0,2 millió forintot az E. Alap részére kell befizetni az alaptevékenység eredeti előirányzatot meghaladó teljesítésének 50 százalékára vonatkozó jogszabályi előírás alapján.

A központi költségvetésből finanszírozott és az egészségbiztosítás által folyósított ellátások alakulása

2003. évben a **közgyógyellátás** keretében nem az E. Alapot terhelő kifizetés 19 728,8 millió forint, ebből a központi költségvetést **16 918,3 millió forint**, az önkormányzatokat 2 810,5 millió terhelte. Az E. Alap a központi költségvetésből ténylegesen 16 913,0 millió forint megtérítést kapott, további 5,3 millió forint megtérítéséről a zárszámadási törvény rendelkezik.

A közgyógyellátásra fordított kiadás 16 918,3 millió forint, 1 321,0 millió forinttal (8,5 százalékkal) haladta meg az előző évit.

A területi önkormányzatok által finanszírozott közgyógyellátás 2 810,5 millió forintos kiadása a 2002. évinél 332,8 millió forinttal (13,4 százalékkal) több.

**A kincstári egységes számlához kapcsolódó megelőlegezési számla
igénybevételének éves alakulása
2003. év**

adatok: millió Ft-ban

Hónap	Nyitó egyenleg	Záró egyenleg	Legmagasabb érték	Átlagos hitelállomány	Éves halm. átl. hitelállomány
Január	87 740,8	124 748,8	133 689,0	114 868,3	114 868,3
Február	124 748,8	152 460,0	157 364,3	138 123,1	126 495,7
Március	152 460,0	180 192,9	182 934,6	167 116,6	140 036,0
Április	180 192,9	225 540,8	227 254,1	201 856,4	155 491,1
Május	225 540,8	236 396,4	240 006,7	223 141,5	169 021,2
Június	236 396,4	264 875,4	268 751,8	253 545,1	183 108,5
Július	264 875,4	291 241,5	300 898,0	283 526,7	197 454,0
Augusztus	291 241,5	321 957,1	325 647,3	309 918,9	211 512,1
Szeptember	321 957,1	354 336,6	358 463,4	344 521,8	226 290,9
Október	354 336,6	380 864,6	392 198,4	372 759,7	240 937,8
November	380 864,6	416 795,1	417 072,5	396 165,4	255 049,4
December	416 795,1	309 499,8	450 991,0	420 990,7	268 877,9

A kincstári egységes számlához kapcsolódó megelőlegezési számla nyitó egyenlege 87 740,8 millió forint, záró egyenlege 309 499,8 millió forint volt. A hitelállomány évközi alakulásában március hónaptól kezdődően történt jelentősebb változás.

A hitelállomány évközi változásában az alábbi jogi szabályozások, rendeletek végrehajtása játszott döntő szerepet:

- a társadalombiztosítással rendelhető gyógyszerekről és a támogatás összegéről szóló 1/2003. (I. 21.) ESzCsM rendelet,
- 33/2003. (III. 27.) Korm. rendelete a járóbeteg-ellátás keretében rendelt gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és gyógyfürdőellátások árához nyújtott támogatások elszámolásáról és folyósításáról,
- a 101/2003. (VII. 17.) Korm. rendelet, amely a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet módosításáról rendelkezik. Ezen jogszabály teremtette meg a Globális Támogatási Volumen Rendszer bevezetésének alapjait, amely 2003. szeptember 1-jétől 2003. december 31-ig volt hatályos,
- az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek és tápszerek átmeneti árszabályozásáról szóló 103/2003. (VII. 17) Korm. rendelet,

- a 49/2003. (VIII. 9.) ESzCsM-PM együttes rendelete a gyógyszer támogatási előirányzat túlteljesülését ellentételező befizetés részletes szabályairól, melyet az 53/2003. (IX. 1.) ESzCsM-PM együttes rendelet módosított.

Ugyancsak a hitelállomány növekedését indukálta a további hónapokban a nyugellátások és a baleseti járadék 2003. évi kiegészítő emeléséről szóló 157/2003. (X.1.) Korm. rendelet, valamint a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások 2003. november havi kiegészítő emeléséről szóló 158/2003. (X.1.) Korm. rendelet végrehajtása.

Budapest, 2004. június „ „

**Dr. Matejka Zsuzsanna
főigazgató**